

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 50

Sobotna izdaja:
celoletno
v Jugoslaviji Din 40
v inozemstvu 60

SLOVENECE

Cene inseratov:

Enostolpna petstna vrsta
mali oglasi po Din 1:50 in
Din 2:—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2:50,
veliki po Din 3:— in 4:—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6:—.

Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izveniši
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.
Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Zakaj smo bili drugič zaplenjeni?

Pr. VI 67-24

2

Razsodilo.

V imenu Njegovega Veličanstva Kralja!

Deželno kot tiskovno sodišče v Ljubljani je po predlogu državnega pravdnika razsodilo:

Vsebinska tiskovina: »Slovenec« št. 138

dne 18. 6. 1924 utemeljuje

I. V članku »Močna roka«

a) od besed: »Mi smo mi...
do besed: »pa ni hotel«...

b) dalje od besed: »in branijo državo...
do besed: »in zlorablja«.

II. v članku: »Odmev občinskih voli-
tev v Belgradu« in sicer

od besed: »Ko režim najbolje besni...
do besed: »režimskih hlapcev«;

III. v članku: »Nasilje režimovcev v
Srbiji« in sicer:

od besed: »Teror...
do besed: »očitnejše«;

hudodelstvo po § 65 a k. z. odnosno pre-
grešek po § 92 skz.

Po čl. 13, 138 ustave potrjuje sodišče
po varstvenem oblastvu izvršeno prepoved
razširjanja in prodajanja navedene tisko-
vine ter odreja, da se uničijo vsi izvodi
tiskovine.

Razlogi:

Vsebinska tiskovina v zgoraj navedenem
članku utemeljuje v napominanih delnih
obsegih člankov objektivni učini navedene-
ga kaznjivega dejanja, ker se v istih vladah
očita, da ona sama izpodkopa avtoriteto
oblasti, da policija noče vršiti svoje dolžno-
sti proti Orjunašem; da svojo oblast izrab-
lja in zlorablja; da v Sloveniji besni režim
in da je ista izpostavljena največjemu
upravnemu terorju; da vlada nasilje in ko-
rupcija.

Taki očitki pa so nedvomno sposobni
vzbuditi v čitateljih mržnjo do celotne drža-
ve v kateri naj bi bile take stvari mogoče.

Zategadelj je sodišče po členu ustave
potrdilo izvršeno prepoved razširjanja in
prodajanja in po § 37 tisk. zak. odredilo
uničenje tiskovine.

Deželno kot tiskovno sodišče v Ljub-
ljani, dne 18. junija 1924.

Pečat.

Dr. Kaiser.

Kako se konfiscira.

Ugotavljamo, da je policijska oblast, v
osebi g. nadsvetnika dr. Mlekuža, v spora-
zumu z državnim pravdnikom zaplenila
sledenče naslednje stavke našega uvodnega
članka »Močna roka« dne 18. t. m.:

»Toda Slovenci živimo še danes in slo-
venski narod bo živel še naprej, ko ne bo
več niti enega izmed tistih sedanjih vlastod-
ržev in oblastnikov, ki so prej služili
avstrijskemu režimu strahovlade, sedaj pa
pod našimljim jugoslovanstvom služijo
JDSarski, državne temelje z nasilstvi ruše-
či kliki, in pravijo, da ščitijo državo pred
tistimi nacionalnimi borci, ki so neustraše-
no stali v vrstah slovenskega naroda za
njegove najelementarnejše pravice v naj-
težjih dneh, ki jih je preživel naš narod, in
ravno tako neustrašeno vztrajajo danes v
borbi za ljudske pravice... Kdaj bo tej
nacionalni sramoti konec, da se postavljajo
nekdanji avstrijski prugepatentlerji za va-
ruhe jugoslovanstva?«

Ugotavljamo dalje, iz razsodbe dežel-
nega kot tiskovnega sodišča, da sodišče
navedenih, prvotno od policije konfiscira-
nih stavkov po predlogu istega državnega
pravdnika ni proglasilo za zaplenjene.

»Tisk je svoboden!«

Citati iz čl. 13. in čl. 138. ustave.

Člen 13. ustave se glasi: »Tisk je svo-
boden. Ne sme se ukreniti nobena pre-
ventivna odredba, ki preprečuje izhajanje,
prodajanje in razširjanje spisov in časopi-
sov. Cenzura se sme ustanoviti samo ob
času vojne ali mobilizacije, in sicer za
stvari, naprej določene z zakonom. Pre-
poveduje se razširjanje in prodajanje ča-
sopisov ali natisnjenih spisov, ki obsegajo:
žalitev vladarja ali članov kraljevskega

doma, inozemskih državnih poglavarjev,
narodne skupščine, neposredne pozivanje
državljanov, naj siloma izpreme ustavo
ali državne zakone, ali ki obsegajo težko
žalitev javne morale...« V nadaljnjih
stavkih člen 13. določa, da mora zaplem-
ba v 24 urah biti izročena sodišču, ki jo
mora zopet v 24 urah ali potrditi ali raz-
veljaviti.

Člen 138. določa: »Prepovedati se sme
izhajanje, odnosno razširjanje časopisov in
natisnjenih spisov, ki izzivajo k mržnji do
države kot celote, k verskemu ali plemen-
skemu razdoru, istotako pa tudi, če po-
sredno pozivlje državljane, naj siloma iz-
preme ustavo ali državne zakone, samo
če se iz sestavka očitno vidi, da jim gre za
tako pozivanje državljanov...«

Zemljoradniški poslanci pri Pašiču.

KOMUNIKE NAPADENIH POSLANCEV O NASTOPU PRI PAŠIČU.

Belgrad, 20. junija. (Izv.) Razmere
med opozicijo in vlado postajajo dan na
dan bolj napete. Zdi se, da hoče vlada že
v kratkem času volitve. Zaradi najnovej-
šega slučaja, ki se je pripetil 17. t. m. v
Rajli dvema zemljoradniškima poslancema,
so se včeraj ob štirih popoldne zglasili ze-
mljoradniški poslanci Voja Lazić, komitaš-
ki vojvoda Dule Dimitrijević, Miloš Moskov-
ljević, Dimitrije Vujić in Stanko Miletić pri
vladnem šefu Pašiču in so v imenu zemljo-
radniškega kluba vložili najostrejši protest
zoper sistematična nasilja, ki se vrše tako
nad poslance zemljoradniške stranke kakor
tudi nad stranko samo. Za tem so se ti od-
poslanci javili pri predsedniku parlamenta,
pod večer pa pri ministru za notranje za-
deve. O teh intervencijah je izdal zemljo-
radniški klub sledeči komunik, ki so ga
objavili belgrajski listi:

»Ko so omenjeni poslanci opomnili,
kako so bili prej napadeni poslanci Vujić,
Miletić in Kokanović in je Moskovljević na-
tanko opisal, kako se je izvršil napad nanj
in na Vujića, je Pašić segel v razlaganje,
rekoč:

»Toda težko je vedeti, kako je bilo.
Storili bomo, da se dogodek pojasni.«

Radikalno glasilo o položaju.

Belgrad, 20. junija. (Izv.) Današnja,
seveda nekonfiscirana »Smotra« piše o
notranjem položaju dobesedno sledeče:

»Po razgovorih na konferencah in
shodih političnih strank sodeč izgleda, ka-
kor da so volitve za narodno skupščino
že razpisane. Od Binkošti dalje je celo-
kupno politično življenje prenešeno med
ljudstvo. Zaostrenost med strankami je
dosegla svoj vrhunec. Poslednje dni so se
zgodili zelo nemili pojavi, ki mečejo na
politično življenje v državi zelo slabo luč.
Slučaj v Trbovljah, napadi in izgoni na-
rodnih poslancev so zadosten dokaz avto-
ritete državne oblasti in dokazujejo ne-
sposobnost njenih organov.

Radikalna stranka se je za svojih po-
četkov borila za najširšo svobodo, pa tudi
za svobodo zborovanja. Nič drugega ni
zahtevala, kakor spoštovanje obstoječih
zakonov in izvrševanje istih v smislu po-
treb ljudstva in časa. S tem pa, kar se da-
nes dogaja, nikakor ne moremo soglašati
niti odobravati.

Za krivce predstavnike državnih ob-
lasti zahtevamo, ako so oni inscenirali na-
pade, da bi nadoknadili svojo nesposob-
nost s sirovostjo in gaženjem zakona, naj-
energičnejšo preiskavo in najostrejšo ka-
zen. Če so pa to delali po nalogu za neke
stranke, zahtevamo, da iniciatorje zade-
nejo posledice. Bati se je, da bodo ti slu-
čaji, ki niso osamljeni in ki se dogajajo na
vseh straneh naše države, predvečer važ-
nih dogodkov. Odgovorni činitelji, vzdra-
mite se in spregledajte, kam to ubogo drža-
vo vodite? Ali je bilo premalo preliva-
nja krvi? Ali je zahtevate še več?«

Hitro na volitve!

Belgrad, 20. junija. (Izv.) Danes sta se
vrnila v Belgrad zunanji minister dr. Momi-
ćilo Ninčić in prosvetni minister Svetozar
Pribećević, ki sta bila na Bledu.
Še tekom dopoldneva se je vršila seja
vlade, na kateri sta oba ministra poročala
o vtisih, ki sta jih dobila v razgovoru s
kraljem.

Izvedemo, da so poslednji dogodki v
državi, napadi na poslance in organizacije
napravili pri najvišjih mestih zelo slab
vtis. Ker je jasno, da bi vsako podaljšanje
današnjega stanja samo še poslabšalo šan-
se za volivni mandat Pašičevega kabine-
ta, je v vladi soglasno mišljenje, da so vo-

Nato je Lazić opozoril Pašiča, da se bo
28. t. m. vršil v Mokinju zbor zemljoradni-
ške zveze in da Srnao javno grozi, da bo
zbor s silo razgnala. Poleg tega hoče priti
tudi Puniša Račić s svojimi četami, da
tudi on sodeluje pri organiziranih napadih
na poslance zemljoradniške stranke.

Lazić je poudaril, da se bo za vse, kar
se dela protustavno, protizakonito in proti
temeljnim pravicam državljanov, smatral
odgovornim osebno Pašić kot predstavnik
vlade in kot načelnik radikalne stranke,
pod čije režimom se vrši vse nasilje in ves
teror.

Tudi ostali poslanci so izjavili, da bodo
oslej za vsako nasilje, ki ga bo napravila
radikalna stranka, zahtevali zadoščenje
osebno od Pašiča in njegovih ministrov. Pa-
šić se je vsled teh izjav prestrašil in je mi-
slil, da ga bodo poslanci takoj napadli; za-
čel je klicati orožnike na pomoč ter je kri-
čal na ves glas: »Ti mi grozijo, proč žnji-
m!« Poslanci so se Pašičevemu strahu
smejali in mirno odšli.

Nato so se poslanci podali k predsedni-
ku parlamenta Ljubi Jovanoviću in k notra-
njemu ministru dr. Srškiću in tudi tam vlo-
žili oster protest.

litve in to čimprejšnje volitve edini izhod
iz sedanjega položaja. Poleg tega je vlada
razpravljala o atentatu na našega vojnega
atašeja v Sofiji, o čemer je poročal mi-
nister zunanjih zadev po poročilu našega
poslanika v Sofiji Rakića.

KOMUNIKEJI NOTRANJEGA MINISTRA.

Belgrad, 20. junija. (Izv.) Odslej bo mi-
nister notranjih zadev izdajal komunikacije,
v katerih bo pojasnjeval vsa nasilja, ki se
dogajajo v državi in tolmačil protidržavno
delovanje opozicije.

Belgrad, 20. junija. (Izv.) Iz Sušaka
poročajo, da je vlada prepovedala izhajanje
tamošnjega »Primorskega Novega li-
sta«. Lastnik tega lista je znani Pribećević
protivnik bivši ban Tomljenović. Po-
vodom tega je minister za notranja dela
izdal pojasnilo, v katerem pravi, da je to
storjeno na temelju ustave, in sicer iz ste-
dečih razlogov:

»Primorski Novi list« je bil v posled-
njem času zelo pogosto zaplenjen radi
svojih napadov in pisanja, ker je na nedo-
pusten način kritiziral delo njegovega Ve-
ličanstva kralja in ga vlačil v politično
borbo. V svoji nedeljski številki od 8. ju-
nija t. l. pa je v članku, ki je poln strasti
in mržnje pod naslovom »Pričinja 4. de-
nje naše tragedije in nasilja«, izziva raz-
dor med srbstvom in hrvatstvom, postavl-
ljajoč neresnične trditve, da se je Pašić
izjavil za amputacijo. V tem članku preti
za ta slučaj, da bo hrvatstvo poiskalo pri-
bežališča pri Nemcih, Italijanih, Mažarih
in Bolgarih, da se ojača in da bo vso svo-
jo moč uporabilo na straži pred nevar-
nostjo balkanske revanše, in da bo v tem
slučaju šlo v službo vsakemu, ki bo mogel
ogroziti srbstvo.

Zagreb, 20. junija. (Izv.) Namesto
ustavljenega »Primorskega lista« je pričel
izhajati »Novi primorski list«. Odgovorni
urednik je dr. Tomljenović.

NAMEN PAŠIČEVEGA POTOVANJA NA BLED.

Belgrad, 20. junija. (Izv.) Sedanji poli-
tični položaj se mora v kratkem razjasniti,
ker je to stanje za dalje časa nevzdržno.
Zato je Pašić svojim prijateljem izjavil, da
bo kralju predlagal, da mu poveri mandat
za volitve. Če se temu predlogu ne bo ugo-
dilo, bo Pašić podal ostavko, naker se bo
podal v inozemstvo. Glede dneva, kdaj
Pašić odpotuje na Bled, se iz razumljivih

vzrokov ne izve nič točnega. Zvedelo se
bo šele takrat, ko bo Pašić že na Bledu.
Nekateri ministri so izjavili, da bo odpoto-
val jutri zvečer in bo kroni dal kmalu mož-
nost, da se odloči. Če bo Pašić odbit, po-
tem nastopi odprt položaj.

MINISTRSKA VILA NA BLEDU.

Belgrad, 20. junija. (Izv.) Vlada je na
svoji današnji seji sklenila, da se vzame na
Bledu v najem posebna vila, v kateri bodo
stanovali ministri.

Napad na dr. Behmena.

Belgrad, 20. junija. (Izv.) Iz Banjaluke
poročajo, da je neki Srnaovec napadel dr.
Behmena. Udaril ga je s steklenico po gla-
vi in mu prizadejal težke poškodbe. Povo-
dom tega napada na narodnega poslanca
je dr. Spaho poslal kralju brzojav, pred-
sednik muslimanskega kluba dr. Hrasnica
pa protest na predsednika narodne skup-
ščine.

POSLANEC ŠUMENKOVIČ NA BLEDU.

Belgrad, 20. junija. (Izv.) Jutri zjutraj
odpotuje na Bled demokratiški poslanec Ili-
ja Šumenković, ki je bil, kakor zna-
no, izgnan iz svojega volivnega okrožja.
Kralju se je telegrafično pritožil in je do-
bil poziv za avdienco.

PREPOVEDANA SHODA.

Belgrad, 20. junija. (Izv.) Minister no-
tranjih zadev je prepovedal shod zemljo-
radnikov in shod Srnao, ki sta bila skli-
cana v Mokrinjah v belgrajski okolici.

Borzna poročila.

Dne 20. junija 1924.

ZAGREBSKA BORZA.

Na današnjem deviznem in valutnem trgu
je bila tendenca čvrsta. Blaga je bilo malo.
Narodna banka je zelo veliko intervenirala in
tako krila potrebe. Promet je bil slab. Po bor-
zi čvrsto. — V efektnih promet slab.

Devize in valute.

(V oklepaju tečaj za dne 18. junija.)

Pešta 0.09—0.11, Italija 3.6575—3.6875,
London 366.45—369.45 (364—367), Newyork
84.20—85.20 (83.80—84.80), Pariz 4.5750 do
4.6250 (4.5080—4.5580), Praga 2.4975—2.5275
(2.4815 do 2.5115), Dunaj 0.11895 do 0.120950
(0.1184 do 0.1204), Curih 14.9960 do 15.0960
(14.88—14.98), efektivni dolarji 83.25—84.25
(82.75—83.75).

Vrednostni papirji.

Hrvatska eskomptna banka, Zagreb, 120
do 128, Hrv. sveop. kreditna banka, Zagreb,
125, Hrv. slav. zem. hip. banka, Zagreb, 65.50,
Jugoslavenska banka, Zagreb, 116—119, Prva
hrvatska štedionica, Zagreb, 110—115, Dio-
ničko društvo za eksploatacijo drva, Zagreb,
120—125, Hrv. slav. d. d. za industriju šeče-
ra, Zagreb, 1095, Narodna šumska industrija,
Zagreb, 90—96, Našica 95, Guttman 890, Sla-
vonija 101—102, Trboveljska premoškopna
družba, 600, 7 odstot. invest. posojilo 66.50,
Vojna odškodnina 131.50—132.50.

CURISKA BORZA.

Pešta 0.0066, Berlin 1.3450, Italija 24.40,
London 24.53, Newyork 563.25, Pariz 30.40,
Praga 16.70, Dunaj 0.007940, Bukarešt 2.55,
Sofija 4.10, Belgrad 6.85.

DUNAJSKA BORZA.

Dunaj, 20. junija. (Izv.) Efektivni: Živno-
stenska banka 449.000, Alpine 130.000, Grei-
nitz 930.000, Trboveljska družba 490.000, Hr-
vatska eskomptna banka 108.000, Leykam
200.000, Jugoslovenska banka 92.000, Hrvat-
sko-slav. dež. hip. banka 48.000, Avstrijske
tovrnce za dušik 270.000, Guttman 800.000,
Mundus 1.000.000, Slavex 299.000, Slavonija
80.000. — Devize: Belgrad 836—840, Budim-
pešta 0.80—0.86, Kodanj 11.980—12.020, Lon-
don 308.300—309.200, Milan 3064—3076, New-
york 70.935—71.185, Pariz 3852—3868. — Va-
lute: dolarji 70.460 do 70.860, angleški funt
306.500—308.100, francoski frank 3815 do
3845, lira 3070—3090, dinar 833—839, češko-
slovaška krona 2092—2108.

PRASKA BORZA.

Praga, 20. junija. (Izv.) — Devize: Lira
147.75, Zagreb 40.3250, Pariz 183.50, London
146.80, Newyork 34.—.

PODONAVSKA KOMISIJA.

Belgrad, 20. junija. (Izv.) Danes se je vršila prva seja mednarodne podonavske komisije, katero je otvoril dr. Momčilo Ninčič.

CARLIERJEVA OBSODBA POTRJENA.

Belgrad, 20. junija. (Izv.) Danes je plebnum kasacijskega sodišča potrdil obsodbo francoskega kapetana Carlierja, katero je apelacijsko sodišče svoječasno zavrnilo. Pritožba je bila zavrnjena z 11 proti 8 glasovom in tako je prvotna obsodba, ki se glasi na 20 letno ječo, postala pravomočna in izvršna.

Radićevo poročilo iz Moskve.

Zagreb, 20. junija. (Izv.) Včeraj so došla v Zagreb prva Radićeva poročila o njegovem bivanju v Moskvi, ki so datirana že petnajst dni nazaj. Eno pismo je prišlo na predsedništvo stranke, drugo pa za »Slobodni dom«. Danes je dospela druga pošiljatev pism, v kateri Radić obširneje poroča o svojem bivanju v Rusiji. Jutri popoldne izide posebna izdaja »Slobodnega doma« v 5000 izvodih, v kateri bodo tiskani izključno članki Stjepana Radića iz Moskve.

V prvih pismih poroča Radić o svojih prvih vtisih v Moskvi. Na kolodvoru ga je sprejel poverjenik Čičerinov, ki ga je peljal v palačo ministrstva zunanjih zadev, kjer je Čičerin Radiću nakazal 3 sobe. V tem stanovanju je obiskal Radića Čičerin in ga pozdravil z besedami: »Hvala Bogu, da sva se končno sestala.« Ta sestanek je trajal 2 in pol ure. O sestanku poroča Radić, da so Čičerinu jako dobro znane politične, strankarske in osebne razmere v kraljevini SHS. Razgovarjala sta se o vseh državnih problemih, ki se tičejo Rusije in Jugoslavije in Čičerin se je živahno zanimal za vse zadeve vseh treh narodov v kraljevini SHS. Posebno se je zanimal za hrvatsko vprašanje. Istega dne je ruska vlada priredila večerjo, kateri so prisostvovali poleg Radića Čičerin, Radeh in Kalinin.

V pismu, ki ga je napisal Radić za »Slobodni dom«, poroča o 13. kongresu ruske delavske stranke, ki se je vršil od 24. do 31. maja t. l. O tem kongresu poroča Radić na podlagi stenografskih zapisnikov in pravi, da se je na tem kongresu največ govorilo o razmerju delavstva do kmetov. O tem problemu je govoril Kalinin, ki je citiral Leninove besede: »Mi ne moremo niti misliti na to, da bi se dala delavska revolucija izpeljati brez pomoči revnih in srednjih kmetov.« Eden od ruskih sovjetskih prvakov pa je Radiću dejal: »Vaši hrvatski kmetje so revolucionarni, a naši so pasivni in pokorščine navajeni zaradi nesrečne svoje zgodovinske usode in mi se ne bi bili nikdar mogli otresti carističnega jarma, če bi se bili opirali na take kmete. Pri nas je prvi činitelj delavstvo in bo še dolgo to ostalo. Pazite, da bo Vaše kmetstvo ljudstvo ostalo tako, kot je, in da ne bo pokorno kakalo po zgledu bolgarskih zemljoradnikov kot čreda ovac, kadar jo strižejo.«

Na zborovanju komunističnih voditeljev v Moskvi je govoril tudi Radić. V Moskvi se je seznanil z vsemi ruskimi prvaki. V kakšno razmerje bi stopila HRSS napram sovjetski Rusiji, v pismu še ne poroča.

OBSOJENI DEMONSTRANTI.

Zagreb, 20. junija. (Izv.) Izmed 9 komunistov, ki so bili pri zadnjem protestnem zborovanju radi trboveljskih dogodkov aretirani, je sodišče izpustilo šest in jih izročilo policiji, tri pa je sodišče pridržalo v zaporu. Oni, ki so bili izročeni policiji, so bili kaznovani s 14dnevnim zapornikom.

PROTI VSAKEMU TERORJU.

Zagreb, 20. junija. (Izv.) Socialni demokrati so na svojem zborovanju izjavili, da so proti boljševškemu in fašistovskemu terorju in odklanjajo enega kot drugega.

SPOPAD Z ORJUNO.

Zagreb, 20. junija. (Izv.) Snoči okoli 11. ure so se spopadli Orjunaši s hrvatskimi omladinici. Orjunaš Edo Bulat je bil ranjen.

Burna seja francoske zbornice.

Pariz, 20. junija. (Izv.) Današnja seja zbornice je bila silno viharna, ker je prišlo do ostrih spopadov med levo in desno. Levičarji so kričali: »Vsi generali so morilci.« Ko pa so se desničarji hoteli pozivati na senat, so jim klicali socialisti: »Tudi s senatom bomo kmalu obračunali.«

NOVI PREDSEDNIK SENATA.

Pariz, 20. junija. (Izv.) Za predsednika senata je bil izvoljen De Selves.

Pariz, 20. junija. (Izv.) Francoski poslanik v Berlinu Marguerie je odpotoval v Pariz, da dobi nove instrukcije svoje vlade.

AMNESTIJA NA FRANCOŠKEM.

Pariz, 20. junija. (Izv.) Francoska vlada bo pomilostila vse, ki so bili kaznovani pod prejšnjo vlado zaradi tiskovnih in vojaških prestopkov.

DIPLOMATSKI ZBOR PRI DOUMERGUE-U

Pariz, 20. junija. (Izv.) Danes je pozdravil novega predsednika Doumergue-a diplomatski zbor pod vodstvom dojena zbornica Cerettija. Nuncij Ceretti je izrazil novemu predsedniku željo, naj bi za časa njegove vlade dosegla cela Evropa težko zaželeni mir. Predsednik Doumergue je v svojem odgovoru naglašal, da bo vsaka francoska vlada podpisala to željo z vso iskrenostjo.

Položaj v Italiji.

Rim, 20. junija. (Izv.) Vsa prizadevanja italijanskih odgovornih krogov grede za tem, da rešijo ugled države na zunaj in obnove zaupanje vanjo na znotraj. V to svrhu hočejo na vsak način obdržati sedanjost vlado z Mussolinijem na čelu, da ohranijo vsaj videz njene neoporečnosti, obenem pa energično pometajo z vsemi fašistovskimi in javnimi funkcionarji, na katere kakorkoli pada kak sum radi Matteottijevega umora.

Posebno temeljito čiščenje je izvedel novi notranji minister Federzoni v svojem kabinetu. Odstranil ni samo višjih funkcionarjev in jih nadomestil z drugimi osebnostmi, ampak tudi vse nižje uslužbence ter celo vratarje in orožnike.

Glede reglementacije igralnic in uprave dobrotelčnih ustanov, s katerima je Matteottijev umor po vsej priliki v vzročni zvezi, objavlja uradna »Stefania« poročilo, ki naglašajo, da je vlada slej ko prej trdno odločena, da oba zakonska odloka predloži parlamentu, ki naj po svoji svobodni volji odloči o njih. S tem vprašanjem da ministrski predsednik Mussolini gotovo ne bo zveval vprašanja zaupnice.

Notranji minister Federzoni je imel dolg pogovor z Mussolinijem. Nasproti dopisniku turinškega lista »Gazzetta del Popolo« je Federzoni izjavil, da o podrobnostih svojih načrtov še ne more govoriti, ker se mora v novem delokrogu šele orientirati. Naglasil je le, da se morajo združiti vse moči v delu za konsolidacijo narodnega reda temeljem absolutnega spoštovanja zakonov.

Novoimenovani generalni ravnatelj policije Crispo Moncada je 18. t. m. došel v Rim in takoj nastopil svoje mesto. Na vprašanje kakšen je njegov program je odgovoril: »V tem trenutku ne morem reči ničesar določnega. Toda ena stvar je gotova: najpopolnejše spoštovanje zakona bo spremljalo vse moje delo.«

Odbor parlamentarne večine je imel sejo, na kateri je sklenil da smatra zaenkrat svojo nalogo za dovršeno ter izražajoč ponovno svoje polno zaupanje vladi in njenemu delu za izčiščenje in obnovo pravice, odgaja svoje sestanke, dokler se ne snide parlament ali pa skliče večina.

Iz opozicijskega bloka so se izločili komunisti, ki so kljub soglasnemu sklepu delali na svojo pest in propagirali manifestacije. Maksimalistični socialisti so izjavili, da ostanejo z opozicijo solidarni, dokler ne pridejo radi tega morebiti v navzkrižje s svojo taktiko in programom.

Nove senzacionalne aretacije.

Rim, 20. junija. V soboto ponoči so aretirali com. Marinellija, ki je bil do zadnjih dni upravni tajnik fašistovske stranke, član prejšnjega direktorija in poslanec. Iz direktorija ga je zadnje dni izločil Mussolini, ko je izbral novo strankino vodstvo — vsekakor že vedoč za njegovo sokrivdo v Matteottijevem slučaju; poslanskemu mandatu se je bil pa Marinelli že preje sam odpovedal, da je mogel obdržati strankino upravno tajništvo. Kot upravni tajnik je Marinelli razpolagal z njeno blagajno ter so šla skozi njegove roke vsa izplačila.

Marinellija so aretirali potem, ko so bili preje v Milanu aretirali nekega skrivnostnega Rusa, ki si je nadeval različna imena, ki se pa menda piše Oton Hirsšel. V Milanu je bil Hirsšel že mnogo let, in sicer je bil preje socialist, potem pa je postal fašist. O njem je policija zvedela, da je bil zapleten v Matteottijev slučaj, ter ga je aretirala. Ob tej priliki so našli pri njem pismo tajnika Marinellija, v katerem ga pozivlja, naj pride v Rim ter mu v to svrhu prilaga 100 lir in vozni listek. Na podlagi Hirsšlovih izpovedb so potem aretirali Marinellija. Marinelli je obdolžen, da je druge nagovoril, da so napadli poslanca Matteottija.

Hirsšel je na zaslišanju z gotovostjo trdil, da mora biti Matteotti živ ali mrtev v vili Termoni-Benedetti v Fuggiju. Oblast je nemudoma poslala tjakaj komisarja z večjo skupino orožnikov, ki so vse najnatančneje preiskali, a niso našli nikakih sledov o kločunu.

Pričakujejo se nove aretacije. Doslej je bilo aretiranih do 70 oseb.

Rossija še niso dobili. Širijo se vesti, da je ušel v Francijo.

Rim, 20. junija. (Izv.) Filippelli, Naldi in Dumini imajo v zaporu svoje lastne, plačane celice in dobivajo hrano od zunaj. Polnih izpovedb dozdaj še niso podali. Du-

mini se obnaša cinično ter so zanj poostri stražo. Ko so mu pokazali krvave predmete iz njegovega kovčega, se je toliko vdal, da se je posredno udeležil zločina.

ZGODOVINA ZLOČINA.

Rim, 20. junija. (Izv.) Potom indiskrecije je prišlo v javnost toliko podrobnosti o dosedanjih izpovedbah krivcev, da je mogoče določiti glavne obrise, kako je došlo do zločina: Načelnik tiskovnega urada odvet. Filippelli se je bil zavezal državnemu podtajniku Finziju, da znani odloki o igralnicah in upravi dobrotelčnih fondov v parlamentu ne bodo naleteli na opozicijo. Ako bi manjšina morda hotela dvigniti svoj glas, jo bo Filippelli prisilil k molku. V to svrhu je stopil Filippelli v dogovor z zloglasno Čeko. Ko se je posl. Matteotti v razpravi o prestolnem govoru izjavil, da ima v rokah važne dokumente v stvari igralnic, je Filippelli naročil Duminiju, naj Matteottia napravi neškodljivega. Ne ve pa se še, ali je imel Dumini nalog naj Matteottija umori ali pa samo kje zapre.

Trupla še niso našli.

»CORRIERE ITALIANO« PRENEHAL IZHAJATI.

Rim, 20. junija. (Izv.) Fašistovsko glasilo »Corriere Italiano« je prenehalo izhajati.

FRANCOSKI PARLAMENT OBSODIL UMOR MATTEOTTIJA.

Pariz, 20. junija. (Izv.) Na koncu današnje seje je parlament obsodil umor

Fašistovska miselnost.

Takozvani »jugoslovanski nacionalizem« je točna kopija italijanskega fašizma. Od njega nima samo svojih nasilnih metod, marveč predvsem ideologijo. Kajti kar smo v Sloveniji preje razumeli pod nacionalizmom, se od modernega »jugoslovanskega« temeljno razlikuje; v prvi vrsti po tem, da je bil vseskozi demokratičen in ni poznal sile razun kot sredstvo neobhodne samoobrambe proti krivici. Enako se je nacionalizem pojmoval v Srbiji z nebištevno razliko, da se tam spričo stoletne, fizične in ljute borbe z osmanstvom naravno ni vselej potegnila ostra meja med moralno opravičenimi in neopravičenimi sredstvi. V obče pa slovanski nacionalizem nikoli ni bil napadalen, ampak navdahnjen od najvišjih moralnih idej. Slovanski narodi so se stavili v službo čelga človeštva in svojo samoobrambo borbo proti tujemu nasilju pojmovali kot moralno nalogo celokupne družbe narodov, ki naj postanejo bratje med seboj po idejah politične enakopravnosti, socialne združnosti in demokracije.

Po vojni nastali »jugoslovanski« nacionalizem, ki so ga zanesli med nas v romanskem kulturnem območju vzrastli sonarodnjaki, je v kričnem nasprotju z našo slovansko demokratično miselnostjo. Kdor je pazljivo zasledoval vodivne misli, ki se vlečejo zadnji dve leti skozi naše liberalno časopisje, je bil naravnost poražen po podobnosti med njihovimi nacionalističnimi nazori in laškimi fašistovskimi idejami, ki so se povzele brez vsakega razbora.

Laški fašizem je venomer poudarjal, da naroda ni mogoče rešiti po dozda veljavnih demokratičnih načelih zakonite pravice, enakopravnosti in socialne pravičnosti, sploh ne po kakšnih pravno formuliranih načelih ali zgodovinskih svetovnih nazorih, marveč le po nekem nagonu, po močnem narodnem čustvu, po instinktivnem diktatu moči, kateri čutijo v sebi poslanstvo in moč oblikovati narodno dušo po sebi. Kdo se pri tem ne spominja, kako naše liberalno časopisje proglašalo »nacionalno« nagonsko čustvovanje in zahteve nacionalističnih elementov za vzvišene nad vsakim zakonom, nad vsako pravno normo, nad mišljenjem in voljo večine, ki je »nacionalistom« samo masa in topa čreda? Čisto tako kakor laški fašizem je naš »jugoslovanski« nacionalizem proglasil vse one, ki se naravno upirajo njegovim absolutističnim težnjam, za robke duše, ki potrebujejo biča, da se privzgojijo k državni in nacionalni ideji, kakor jo pojmuje fašizem. Kakor ta, tako tudi »jugoslovanski« nacionalizem smatra sebe za edino nepogrešljivega, ne trpi nobenega drugega poštenega nazora poleg sebe in brez oziroma zagovarja udušenje vsake svobode besede, tiska in delovanja, ki ni istovetno z njim. Pač pa prisvaja vse zakonite svobodščine, ki jih demokracija dovoljuje vsem, sebi, zahteva, da država štiti njega in jo smatra zgolj za orožje ene same skupine ljudi, ki se imenujejo »nacionaliste« in »državotvorce«.

Stvar je razumljiva v Italiji, čeprav ne opravičljiva. Italijanski narodni značaj je brutalen, nestrpen in omejen; njemu so vsi narodi izven meja apeninskega polotoka barbari. Italija se je od Romula do Napoleona in Radeckega vzgojevala pod bičem, se je vladala po par bogatih rodbinah in bila izpostavljena njih roparskim nagonom. Njena politika je bila vedno naj-

Matteottija in izrekel italijanskemu parlamentu svoje sožalje.

BRATIANU O RAZMERJU DO RUSIJE

Bukarešt, 20. junija. (Izv.) Na več interpelacij o razmerju Romunije do Rusije je odgovarjal Bratianu, da Romunija želi na vsak način mir, pogoj miru pa je, da Rusija brezpogojno prizna pravice Romunije do Besarabije.

ODDAJA SLIK PO BREZZIČNEM BRZOJAVU.

Pariz, 20. junija. (Izv.) Inženjeru Belin-u se je posrečilo oddajati slike potom brezzičnega brzjava.

VOLITVE V JUŽNI AFRIKI.

London, 20. junija. (Izv.) V Južni Africi je bilo izvoljenih v parlament 18 članov Delavske stranke.

POGODBA Z ANGLEŠKIMI RUDARJI.

London, 20. junija. (Izv.) Lastniki premogovnikov in zastopniki rudarskih organizacij so danes podpisali pogodbo, ki velja za 1 leto.

PRIZNANJE SOVJETSKE RUSIJE.

Kodanj, 20. junija. (Izv.) Danska je priznala sovjetsko Rusijo.

PROTESTNI SHODI PROTI VOJNI.

Moskva, 20. junija. (Izv.) Kongres komunistične internacionale je sklenil, naj se povsod vrše protestni shodi proti vojni v dobi od 27. julija do 4. avgusta, da se na ta način praznuje desetletnica svetovne vojne.

čistejši egoizem, brez moralna in se je dosledno ravnala po nauku, da cilj posvečuje vsako sredstvo. Naš »jugoslovanski« nacionalizem je to načelo povzel z vso odkritostjo in ga danes javno zagovarja brez najmanjšega ozira, kar bi pred vojsko bilo med nami popolnoma nemogoče. Takrat se je najbolj fanatični nacionalist med nami boril v imenu morale, ne samo glede ciljev, ampak tudi z ozirom na sredstva, in dvojne morale vsaj v načelu nismo poznali. Danes se očitno propoveduje, da se ima pravično postopati samo napram enim, napram drugim pa je dovoljena vsaka krivica. Kako daleč je ta borgijanska miselnost od slovanske!

Na las je naš nacionalizem podoben fašistovskemu tudi v tem, da je brez vsake določene idejne vsebine. Govori se o narodu in o njegovem vrhovnem blagru; v čem pa ta obstoja, se ne ve. Narod naj bo mogočen, velik, silen; v čem prava moč in veličina obstoji, o tem molči. Zbuja se zgolj slepi nagoni po osvajanju, nadvladovanju, vnanjem sijaju, brezobzirnem pokorjevanju. To je latinski ideal, ki ima za svoje neobhodno izpopolnilo suženjstvo, brezpravnost in topo bedo na drugi strani. To je fašizem v Italiji tudi dosegel. To vse zato, ker mu manjka vsake zavesti večne norme vesoljne pravstvenosti in pravičnosti, ker mu »nacija« ni vrednota, podrejena višjim npravnstvenim vrednotam, ker ne čuti npravnstvene odgovornosti svojega naroda napram vesoljnemu človeštvu in ker blagor naroda pojmuje zgolj materialistično ali kvečjemu v smislu svetne kulture. Tako Italijan res pojmuje sebe in svojo nacionalno vlogo, nikakor pa ne Slovan.

Danes jasno vidimo, kam privede take vrste nacionalna miselnost. Očitek, ki ga meče fašizem v obraz strankam demokracije, je navadno ta, da s svojo kritiko zgolj razdirajo. V resnici pa je demokracija, kjer je temeljila v npravnstvenem pojmovanju narodovih nalog, zgradila najbolj solidno državnost in jo še dograjuje v Angliji, Ameriki, škandinavskih deželah in večalimanj tudi v Franciji. Nasprotno je fašizem razdiral in razdira po imanentni doslednosti naprej, ker je zavrgel načelo npravnstvene zakonitosti, ki se neizprosno maščuje. Uspehi Italije na zunaj političnem polju so prvič nestalni in hipni, drugič pa grejo na račun Mussolinijeve osebnosti kot take, ne pa na račun fašizma. Kako pa ta stavba sloni na trhljih nogah, dokazuje notranji položaj Italije, ki je socialno danes na najnižji stopnji in predstavlja maso agrarnih in industrijskih sužnje pod bičem par brezobzirnih izžemalcev.

Zakaj? Zato, ker gibanje, ki prezira pri uresničenju svojih ciljev večne npravnstvene zakone, ne more graditi, ampak nujno razkraja in se ne more ustaviti ob nobeni meji. Oblast, ki jo tako gibanje ustvari, nima pod seboj tal zakonaj. Kdor uravnava svoje delovanje po slepih čustvenih nagonih, ta je izpostavljen najstrašnejšim zmotam. Umor poslanca Matteottija in mogočna npravnstvena reakcija, ki jo je zbudil v ljudstvu, dokazujeta, da nasilje uniči samo sebe. To tembolj, ker tudi Italija danes ni kak sam sebi zadoščajoči organizem, ampak je postavljena sredi sveta, ki se po vojni zopet energično dviga k vzoru npravnstvene demokracije.

Nekrščanski nedemokratični nacionalizem, ki si je postavil za nalogo narodu zavladati, je sam postal suženj malega števila ljudskih krvososov. Zakaj je bil Matteotti umorjen? Ker je nameraval raz-

kriti, kako je ameriški petrolejski trust Sinclair izplačal ogromne vsote fašistovskim državnikom, da dobi monopol na industrijo v Italiji. Kupčevanje z Italijo za osebnimi dobički je rezultat »najidealnejša« nacionalnega gibanja! Tudi temu se ni čuditi. Kar nima npravnostnega temelja, se ne ustavi pred ničemer, najsi se tudi tako vzvišena ideja kakor narod postavlja za vrhovni cilj. Tudi pri nas se narodni idealizem izrablja v zgolj materialne svrhe male skupine, ki v ozadju vodi ta pokret v svoje namene.

To naši slovanski miselnosti tuje gibanje, ki je nekaj časa razburjalo tudi ostalo Evropo, je zapisano svojemu koncu. Najboljše kulturne delovne sile našega naroda pri njem sploh niso sodelovale in ne sodelujejo. Drži se še velikobolj umetno nego v Italiji. Naši kulturni delavci gradijo na npravnstveni demokraciji, ki se uveljavi, čim padejo izvestne zadržujoče sile.

Novi kurz francoske politike.

Razmerje francoske vlade do drugih držav je ministrski predsednik Herriot v vladni izjavi v parlamentu označil s sledečimi besedami: »Mi se bomo, kolikor je to v naši moči, prizadevali, da okrepimo Zvezo narodov, kakor tudi vse druge mednarodne naprave, ki služijo sporazumevanju in zblizanju med narodi ter razsojevanju sporov. Nadalje izjavljamo, da se bo vlada z vsemi sredstvi prizadevala dati narodom, kojih svoboda ima ščititi, pošten in stalen mir. Francija bo po svojih najboljših močeh pri vseh narodih dajala pogum demokratskemu duhu in ga podpirala... Konča pa Herriotova izjava s sledečimi značilnimi besedami: »Da se rešijo take nevarne naloge, kakor jih stavlja nova doba, ni boljšega načina postopanja kakor poštenost v politiki. Edino pravi način demokracije in politike, vredne take dežele kakor je Francija, je ta, ki svoje metode gradi na razlogih pameti in si postavlja za cilj uresničenje npravnstvenih zakonov v blagor celokupnega naroda... Sredi izjave pa se nahaja stavek: »Mi smo sovražniki vsake politike nasilstva.« — K tem besedam ni treba nobenega komentarja.

Francoska politika se sploh temeljito izpremeni. Pisanje listov, ki zagotavljajo, da ostane vse pri starem, izvira iz gole želje in strahu, da bi se nič ne izpremenilo. Pariški listi soglasno poročajo, da se bo francoska vlada tudi glede balkanskih vprašanj odslej postavila popolnoma na stališče Anglije. Sestanek med Herriotom in Macdonaldom, ki se vrši te dni, prinese celokupni evropski politiki nove smernice. Herriot je imel že politične razgovore z nemškimi demokratskimi politiki, ki se slučajno nahajajo v Parizu. Nemška demokracija in centum so se postavili popolnoma na stran Herriotove vladne izjave. Nova francoska vlada pomeni velik preobrat celokupne evropske politike.

Vladajoča radikalna stranka je stranka kmetov in malomeščanov, navezana pa je na socialiste. V vladni izjavi se njene socialne smernice označujejo po sledečih konkretnih točkah: podelitev strokovne združevalne svobode uradništvu, zakonita izvedba 8-urnega delavnika, uzakonitev vseh delavskih konvencij in izpopolnitev socialnega zavarovanja. Stranka je proti odvisnosti državne politike od velekapitalističnih koncernov. V obče je njeno geslo: »Tako proti moskovski diktaturi kakor proti desničarski reakciji.« V tem oziru je njen program močno podoben programu nemškega centuma.

Nemčiji ponuja francoska vlada roko odkritosrčne sprave. Reparacijsko vprašanje se ima rešiti točno po načrtu zaveznikov. Vprašanje sigurnosti Francije se od tega vprašanja loči in Francija skupaj z vso Evropo zavaruje proti militarizmu, reakciji in monarhizmu po mednarodnih ukrepih. Ker je nemški monarhizem miru najnevarnejši, se ima razorožitev Nemčije izvršiti. Ko Nemčija stoji vpravljeni in na pot demokracije, se sprejme v Zvezo narodov.

Nemški državljani, ki so zaradi izvajanja pasivne rezistence v Poruhrju bili od Poincarejeve vlade kaznovani, se pomilostijo.

Tudi glede Rusije nova francoska vlada ne zavzema tistega ekskluzivnega stališča kakor ga je zavzemala prejšnja. Herriot povdarja, kakšne velike žrtve je bil do prinesel ruski narod na bojiščih za skupno stvar zaveznikov. Zveze z Rusijo se brez dvomno kmalu vzpostavijo. Odločilno bo vplival tudi tu sestanek z Mac Donaldom.

Konservativni londonski »Observer« sodi, da politika Herriot-Mac Donaldova ne bo samo vrnila Evropi gospodarskega kredita, marveč bo, ako bodo vsi dobre volje, temeljno izpremenila razmerje med zmagovalci in premaganimi.

Iz tega se razvidi, kako neutemeljeno je pisanje našega demokratskega časopisa, ki skuša novi kurs francoske politike utajiti.

Afera poslanca Al. Kaderka čl. Ljudske stranke.

Čsl. Lidova strana je izključila svojega poslanca iz stranke in zahteva, da se odpove vsem mandatam, ki jih je prejel od nje. Ta afeta, ki se je pripravljala že več mesecev in je postala akutna ter javna 22. maja t. l. z objavo Kaderkovega dopisa v »Večernem Českem Slovu«, že cel mesec vzbuja precej prahu v čl. moravskem časopisu.

Al. Kaderka si je hotel kot predsednik organizacije lidovih kmečkih maloposelnikov (bajtarjev) polagoma osnovati svojo stranko. Organiziral si je veliko zasebno pisarno (do 10 oseb), začel je navezovati stike z osebnostmi nasprotnih strank in je širil med člani bajtarske zveze mnenje, da on ne more doseči važnih pridobitev zanje (zemljed. reformo i. dr.) vsled ovir in neumevanja vodstva Lidove stranke. Tako je pripravil teren in skušal pridobiti za osamosvojitve bajtarjev (neka samostojno stranko) Kaderka tudi najdelavnejše člane zveze, druge pa bi pometal ven in odtrgal lep kos od Lid. stranke, ki je že namignila v svojem časopisu, da so neki njeni nasprotniki zalagali Kaderko z denarjem in da je vsoto 70.000 Kč ter mesečni prispevek 25.000 Kč baje prispevalo celo čl. zunanje ministrstvo (dr. Beneš) z namenom oslabiliti Lid. strano ali vsaj zaježiti njeno nadaljno naraščanje. Sicer je zunanje ministrstvo demantiralo to kombinacijo, vendar lidovi listi vzdržujejo trditve, da je Kaderka dobil od nekod enkrat večjo svoto in prejema velik mesečni prispevek z namenom, da organizira razkol v Lid. strani in organizira samostojno stranko. Zanimivo je to še posebno z ozirom na okolnost, da je Lidova strana v vladni koaliciji in po ministru dr. Šrameku, načelniku stranke tudi v vladajoči »petki« (5 ministrov kot eksekutivni odbor vlade) zastopana.

Kaderka s svojo pisarno in 2 časopisoma, denarjem iz kalnih virov in s podporo vsega profiljudskega časopisa, ki piše o prevratu, razkolu, kaosu itd. v Lidovi strani, je torej začel javno snovati svojo stranko, ki naj jo tvorijo lidovi mali kmečki ljudje pod njegovo komando in ki naj bi oslabilo Lidovo strano (primeri poskuse v Sloveniji, kako bi se vrste SLS razbile in stranka oslabil). Pa ni prišel daleč!

Kaderka je prejel od Lidove stranke nalogo organizirati bajtarje na Moravskem, od nje je dobil poslanski i. dr. mandat. Ko ga je izvršilni odbor stranke in načelnik dr. Šramek pozval na odgovor, ni prišel in se ni opravičil; zato so objavili podpredsednik, tajniki in drugi odborniki zveze bajtarjev sklep krajevnega odbora in izvršilnega odbora Lidove stranke 4. junija, da je posl. Kaderka izključen iz stranke in ga pozvali, naj odloži poverjene mu mandate, ker njegovi volivci hočejo ostati zvesti stranki in ne grede za njim. 15. junija se je zbrala deželna konferenca (za Moravo in Šlezijo) zaupnikov in delegatov lidovih bajtarskih organizacij v Brnu in je z obširno resolucijo (10 točk) zavrgla Kaderko, brzojavno izjavila načelniku Lid. stranke dr. Šrameku zvestobo stranki in sklenila ustanoviti takoj po novih pravilih novo deželno zvezo bajtarjev, da postavi odpadnika čisto na suho.

Lidovi listi menijo, da bodo krogi, ki so menili s Kaderko oslabilo Lidovo stranko, kaj kmalu spoznali svojo zmoto in se prepričali, da so Kaderko predrago — plačali, ker je že zdaj osamljen in bo kaj hitro izginil iz političnega obzorja.

O tej zanimivi aferi bomo še poročali, ko se pojasni, kateri krogi so udeleženi z denarnimi podporami Kaderki na tem zahrbtnem napadu na vladno stranko, katere pozitivno delo v čl. državi je naravnost državo ohranjajoče vzpričo velikega števila Nemcev, komunistov i. dr. skupin, ki so proti obstoju sedanje čl. republike.

Politične vesti.

+ Poslanec Sušnik je imel v Vodicih na praznik 19. t. m. veličasten shod. Razložil je pomen našega sedanjega boja in pozval navzoče, da vztrajajo v boju za slovensko avtonomijo. Tudi pri občinskih volitvah se mora pokazati, da je slovensko ljudstvo v taboru SLS.

+ Ljuba Davidović v Splitu. Dne 21. t. m. popoldne se pripelje v Split Ljuba Davidović s soprogo. Pripravljajo mu slovesen sprejem. V nedeljo dopoldne govori Davidović na javnem shodu demokratske stranke o notranjem položaju v Jugoslaviji. Poleg njega bodo govorili še dr. Radosavljevič, dr. Veljković, dr. Šumenković, Dukanač, Čičević in dr. Sečurov. — Iz Splita se odpelje Davidović v Dubrovnik.

Najcenejše in najnovejše obleke za dame in gospode dobite samo: Selenb. ul. 3. Gričar & Mejač.

»STENICOL« najboljšo sredstvo proti steniciam. Glavna založba: Drogerija A. KANC — LJUBLJANA, židovska ulica št. 1.

Beleške.

Denuncijantu v »Slovenskem narodu« z dne 19. junija t. l. bodi povedano, da je šlo v občini Dobrunje pri sedanjih občinskih volitvah vsem uvidnim in res naprednim občanom za to, da pridejo v občinski odbor možje, ki so zmožni in voljni voditi občinsko upravo in gospodarstvo tako, kakor je to občini z zakonom naloženo, t. j. v čim večjo korist občanov in države. V tem smislu se je v Dobrunjski občini zelo mnogo storilo še-le v letih po prevratu, ko se je za občino zavzel inteligentni domačin gospod Selan, ki je vodil občino takoj po prevratu dve in pol leti kot gerent in ki je bil član občinskega odbora tudi v zadnjih treh letih. Združenim nasprotnikom, ki jih vodijo gostilničarji, pa je šlo pri teh volitvah zato, da dobe v občinskem odboru premoč zopet gostilničarji in ljudje, ki so v tej občini več let do prevrata nadvse zanikarno gospodarili. Da bi se njihov načrt tem sigurneje posrečil, so se prej zagrizeni sovražniki pri teh volitvah zvezali: Korbar, ki so ga štepanjski liberalci po časopisih še nedavno proglasili za steber klerikalcev v Dobrunjski občini, je pri teh volitvah vezal svojo listo z listo štepanjskih liberalcev. To družbo niso prav nič ženirala dejstva, ki jih je ugotovila tožba med Korbarjem in nekim pristašem štepanjske »gospodarske stranke«, katera tožba se je razvila iz preveč podčrtanih očitkov od strani dotičnega pristaše glede nerednosti v Korbarjevem občinskem gospodarstvu (glej poročilo »Slovenskega naroda« in »Jutra« z dne 18. decembra 1923). V tej tožbi je štepanjske liberalce rešil blamaže ravno Selan, ki je pred sodiščem spričal Korbarju očitane stvari. Taki ljudje, ki ne vedo, kaj je možatost in značajnost, ki jim tudi ni prav nič za red in napredek v občini in občinski upravi, od katere je prav izdatno odvisno dobro funkcioniranje državne uprave, so se združili v svoji nezmožnosti v dično družbo, ki s svojim denuncijanctvom prikriva sedaj svojo sramotno zvezo in si hladi onemoglo jezo nad porazom pri minulih občinskih volitvah. Gre pa tem ljudem dejansko le zato, da bi, ker so gostilničarji, odpravili občinski davek na vino in spravili občinsko pisarno zopet v gostilno ter da bi se maščevali nad Selanom, ki jim je po njih mnenju prekrizal načrte in je kot občinski gerent odkril velike nerednosti v Korbarjevem občinskem gospodarstvu. Jasno je, kdo je za red, koristno in pošteno delo v blagor občine in države.

Značaji pa taki! V Dobrunjah je nastopil pri obč. volitvah znani Korbar. Svojo listo je vezal z Gospodarsko listo, ki jo z JDS proglasa za svojo. Da vidi javnost, kakli značaji so se našli, pogledajmo kaj je pisalo »Jutro« z dne 18. 2. 1923 o tem Korbarju: »Napredni ljudje v Dobrunjski občini so morali marsikaj pretrpeti pod klerikalno strahovladno, ki je šla Korbarju na roko. Sedaj je končno izrečena stroga, objektivna sodba sodišča, da je Korbar ociganil in ogoljufal občino pri denarju, sladkorju in moki. Gre za večje svote denarja. To je gotovo vsem občanom Dobrunjske občine, ki so okusili Korbarjevo gospodarstvo, v veliko zadoščenje.« Pred enim letom tako, danes se vežejo. Vse je odpuščeno, samo da zaideš v bližino družbe, ki jo vodi — seveda — Žerjav od Agromerkurja.

Ata v koaliciji s finančnim delegatom. Se drugače nič kaj posebno ne razumeta, ker so ata v obče sicer zelo nobel in šplendid, kar se pa tiče davkov, no — saj veste, kako zaključujejo take debate: »... nič ne rečem, dajte ces —, ne za božjo voljo kralju sem hotel reči in slovesno ponavljam, dajte kralju, kar je kraljevega. Abrr dieser Delegat hat auch nie genug, was hat er eigentlich davon? Vse kar je prav, rajši primaknemo še merico... Toda nova era, ki jih tako zelo veseli, je omajala tudi njih davčne teorije. Povod so bile vesti, da je g. škof kupil Vašo tiskarno. Slučaj je bil res težek. Najprej so se ata obrnili do kronjuristov v Narodni tiskarni, ali je v svobodni Jugoslaviji res še dovoljeno, da se tudi klerikalci ne dajo na meh odreti. Ko so pa dobili odgovor, da se je prepoved žalibog zakasnila — malomarnost tudi to pot seveda ni bila v Belgradu, ampak, kakor navadno v Ljubljani — so se ata globoko zamislili in začeli tuhtati. Končno se jim je posvetilo, spomnili so se, da so enkrat prodali nekaj sveta in morali plačati procenote. Potem so vzeli papir in svinčnik in začeli pisati in brisati ničle, da so se za njih rahlo zdravje še preveč spotili, ter oddahnili se od napora, ki jim ga od nekaj povzročajo številke, inspirirali notico »Prodaja Katoliške tiskarne« v »Slov. narodu« od 19. t. m. Finančni delegat pa si je mel roke od veselja: »Še zdaj ne bomo imeli polnih kas, ko nam ata pomagajo, pa nikdar več! Jih moram takoj še prašati, koliko se zasluži s prodajo delnic tiskarskih družb, v tem se kot prijatelj »Slov. naroda« gotovo boljše spozna, nego vsak drugi.«

»Nepristranski informatorji.« »Narod« piše: »Klerikalci odlagajo v zadnje mčasu svoja kukavičja jajca v belgrajskem »Vremenu«. Tudi o izidih zadnjih občinskih volitev se jim je posrečilo spraviti v »Vreme« tendenciozna poročila o klerikalnih uspe-

hih pri teh volitvah. Čudimo se uredništvu »Vremena«, da brez kritike sprejema v svoje predale te tendenciozne vesti. Ali se ne more pridobiti nepristranskih informatorjev o političnih dogodkih v Sloveniji? — Kolikor je nam znano, je nepristranskih informatorjev v Sloveniji dovolj. Mogoče ne toliko za »Vreme«, ampak za Evropo. Mi imamo v Ljubljani danes italijanski konzulat. Mi imamo v Ljubljani češki, avstrijski in francoski konzulat. Ali mislijo gospodje »naprednjaki«, da so ti konzulati za to tukaj, da podpirajo in favorizirajo borbo liberalcev proti »klerikalcem«? Ti gospodje imajo res nalogo, da poročajo nepristransko svojim vladam, ker zato so tu. Dalje prihajajo v Ljubljano čisto dopisniki tujih listov. Ti si ne dajo prav nič predpisavati, kje, pri kom in kdaj se bodo oglasili za svoje informacije. Ti si jih poiščejo tam, kjer mislijo, da jih bodo dobili. Dalje je tudi precej Slovencev v deželi, ki so ameriški državljani, ki imajo dolarje in ki uživajo zaščito svoje države. Ali misli »Narod«, da bodo ti naši rojaki svoje sorojake v Ameriki slepili z napačnimi poročili? Na tem polju, gospodje okoli »Naroda«, si poiščite svoje »propagandiste« in »nepristranske« informatorje. Če jih boste našli, smo prepričani, da jim bodo dale vlade dotičnih držav kmalu zaslužen — slovo. Uradna zastopstva tujih držav, ki tudi niso slepa in ne smejo biti slepa, se bodo za »podporo« takih »nepristranskih« informatorjev kmalu zahvalila! Potem pa gospodje lahko ležejo svoja »kukavičina« jajca v svoja lastna gnezda, samo verjel jim ne bo nihče.

Ugotovitve »Slovenskega naroda«. So botni »Slovenski narod« poroča iz Belgrada 14. t. m.: »Dr. Šusteršič je bival več dni v Beogradu ter se je razgovarjal z vodilnimi politiki o nekaterih aktualnih vprašanjih, ki se tičejo Slovenije. Dr. Šusteršič sam ni vedel za prihod ljubljanskega škofa v Beograd in le slučaj je nanesel, da sta prišla oba skoraj istočasno v Beograd. Dr. Šusteršič se za škofa ni zanimal. Na merodajnih mestih je bil dr. Šusteršič prijazen sprejet. Po informacijah vašega dopisnika je prispel dr. Šusteršič v Beograd v prvi vrsti po privatnih poslih. Dr. Šusteršič je dobro izvršil vse svoje posle. Tekom svojega bivanja je posetil svoje prijatelje in ugledne politične osebnosti, predvsem ministrskega predsednika Pašića, s katerim so bile izmenjane misli o mnogih vprašanjih. Dr. Šusteršič je dalje posetil ministra za socialno politiko Uzonovića, ministra trgovine in industrije dr. Krizmana, ministra financ dr. Stojadinovića in, kakor smo že javili, ministra prosvete Svetozara Pribičevića. Danes ob 7. zjutraj se je dr. Šusteršič vrnil v Ljubljano.« — Ponedeljkov »Narod« pa poroča med dnevnimi vestmi sledeče: »Po Ljubljani kroži govorica, da je škof dr. Anton Bonaventura Jeglič nakupil vsa podjetja »Katoliškega tiskovnega društva« — »Jugoslovansko tiskarno« s knjigovoznico in klišarno in Jugoslovansko knjigarno«. Za vsa ta podjetja s poslopi vred je dal baje deset milijonov dinarjev. Če je ta vest resnična, ne vemo, vzdržujejo pa se z vso trdovratnostjo. Pravijo, da ima klerikalna gospoda slabo vest in da je zato prodala svoja podjetja škofu, da bi se zasigurala za vse slučaje proti vsaki eventualnosti. — Po Ljubljani se širi tudi druga vest, ki spravlja klerikalna podjetja v zvezo z osebo dr. Šusteršiča. Kakor smo se informirali, je ta govorica, kolikor se nanaša na dr. Šusteršiča, neosnovana.« — »Slovenski narod« od srede potrjuje svojo vest od ponedeljka, da je škof kupil Jugosl. tiskarno. V dopolnilo vseh teh ugotovitev in poročil »Slov. naroda« dostavljamo še mi, da je dr. Šusteršič po svojem povratku v Ljubljano v nedeljo popoldne po kosilu prišel k dr. Žerjavu na črno kavco. — Vse brez komentarja.

»Agro-Merkur Gregorja Žerjava.« Z ozirom na naš včerajšnji članek pod tem naslovom nam je odvetnik g. Jos. Sajovic v Ljubljani poslal daljše pismo, v katerem zagotavlja, da je to dr. Tavčarjevo pismo, naslovljeno nanj, bilo strogo zaupno, vsled česar g. dr. Sajovic piše, da mu je skrajno neljubo, da se je vsebina pisma v javnost spravila, ker leti name sum indiskretnosti in eventualne kršitve odvetniške dolžnosti. Ugotavljam, da »Slovenec« predmetnega pisma niti od mene, niti od moje pisarne ni dobil na razpolago, ter da je »Slovenec« pismo brez moje vednosti objavil. — Mi s svoje strani g. dr. Sajovicu in celi javnosti izjavljamo, da tega pisma nismo dobili ne od g. dr. Sajovica ne iz njegove pisarne in da se je objava izvršila brez vednosti in odgovornosti g. dr. Sajovica. V tem oziru ne zadeva g. dr. Sajovica nobena odgovornost, kakor ga ne bo zadela, ko bomo objavili še drug material, ki ga imamo v roki.

»Bašibozluk«. Bašibozuki so bili najbolj razkrižani turški roparji in morilci. Ta rod oziroma njihovo početje pa še ni izumrlo, če smemo verjeti belgrajski »Pravdi«, ki piše z ozirom na najnovejše dejanske napade na opozicijske poslance dobesedno sledeče: »Še en vzrok je, zakaj moramo obsojati organizirane napade na poslance. V Rajji (kjer so imeli zborovanje zemljoradniki), je ... podkupil 20 brezpo-

selnih ljudi. Vzeli so jih »na delo«. Na ta način pa se začenja v mase volivcev zanašati najbolj nesramna oblika korupcije in tako se začenja ustvarjati volivni bašibozluk, ki je smrtna nevarnost za demokracijo in za državljansko svobodo. Kličejo in plačujejo pokvarjenec... Tisti, ki se je prodal... se bo prodal tudi Ljubi Davidoviću. Kakor se je postavilo 20 ljudi pod komando Alekse Žujevića (radikalca) za 1000—2000 dinarjev, tako se jih bo postavilo za 4000 dinarjev pod komando Ljube Davidovića 4000. Takrat se bo izvršila grožnja... Prelivala se bo ljudska kri in prelival jo bo tisti, ki je iz ljudske krvi črpal svoje bogastvo. Režimu je treba zaklicati: Spametuj se — spametuj se — dokler je še čas! — Kaj poreko nato dr. Žerjav in njegovi plačanci?

Laški fašisti in Orjuna. Pri Sv. Križu na Vipavskem uganja svojo strahovlado nad slovenskim ljudstvom italijanski fašistovski komisar Luilik, bivši slovenski naprednjak, poznejši bivši oberkomunist in sedaj fašist. Ta mož je dejal pred kratkim, kakor beremo v »Goriški Straži« od 19. junija: »Dokler bodo fašisti na površju, pojdem z njimi, a potem bom z vsako stranko, ki bo imela slučajno državne vajat v rokah. V skrajnem slučaju pojdem tudi v Jugoslavijo k »Orjunašem«, saj je itak že dokaj italijanskih dobrovoljcev tam uslužbenih.« — Kakor rečeno, smo to izjavo dobesedno ponatisnili iz glasila goriških Slovencev. Samo to bi radi vedeli, kje so tisti »italijanski dobrovoljci«, ki so »uslužbeni pri Orjunaših v Jugoslaviji«.

»Nezaslišano postopanje opozicije.« »Jutro« poroča, da se pojde poslanec Ilija Šumenković, ki je doživel v Južni Srbiji nekaj političnih neprijetosti, pritožiti naravnost do kralja. Ta korak poslanca Ilije Šumenkovića komentira »Jutro« tako, »da je postopanje opozicije nezaslišano, ker odkrito proti (!) vladarju, kar nasprotuje ustavi. Vse postopanje opozicije gre za tem, da se sistematično povzroča vznemirjenje med narodom in da se tako kaže inozemstvu, da vlada v Jugoslaviji teror.« — Ali mislijo gospodje pri »Jutru«, da zastopniki tujih držav pri nas spijo?

Občinske volitve v Prekmurju.

Kaj je z njimi? Zakaj se ne razpišejo? Meje so že zdavna urejene, toda urejene niso občine, in skrajno neurejeno ter zane-marjeno je v prekmurskih občinah občinsko gospodarstvo. Poroča se nam, da od prevrata nadalje še v nobeni občini niso bili pregledani občinski računi, in da se krade ondi kakor v B..., nekem znanem kraju Indije-Koromandije, ki ni na Balkanu. Poroča se nam tudi, da hočejo vsi gerenti odpovedati svoje službe v znak protesta, da še vedno niso razpisane občinske volitve.

Bomba v Horjulu.

Na praznik sv. Rešnjega Telesa so se zbrali mladi fantje, člani SKS, pred cerkvijo in hoteli pred procesijo izvit nosačem cerkveno praporje. Med napadalci sta se odlikovala posebno Anton Rožmanec, gostilničarjev sin iz Horjula 12, in Peter Prebil, pos. sin iz Horjula 52. Vnela sta pretep tilk poleg cerkve, preden se je procesija razvila. Orožnike so pred napadom opozorili pretepači, da pravljajo pretep, kljub temu pri dogodku ni bilo nobenega orožnika v bližini. Ko se je razvila procesija, je padla iz gruč samostojnežev bomba na cerkev. Šipe na cerkvi so popokale, ljudstvo je drvelo iz cerkve na vse strani. Horjulski samostojneži so po vzgledu orjunaške taktike vprizorili na praznik tako prostaški nastop pri cerkvenih slovesnostih. Po procesiji se je ponovno zbrala gruča samostojnežev pred gostilno pri Muhi in zopet izzvala med fanti pretep. Z ozirom na te nemire, ki so plod hujkanja demokratskega časopisja in njihove potuhte neodgovornim elementom, je županstvo odredilo, da morajo biti do nadaljnjega vse gostilne ob 9. zvečer zaprte. Motilci cerkvenih obredov so ovađeni državnemu pravdnistvu.

Dopisi.

ŠKOF KARLIN V MEŽIŠKI DOLINI.

Na nedeljo presv. Trojice 15. t. m. je šel škof Karlin sv. birmo v velikem industrijskem kraju v Črni in s tem zaključil svojo prvo apostolsko pot po župnijah Mežiške doline. Župniji Prevalje in Mežica imata sicer šele pozneje svoj birmoski dan, a kljub temu lahko že danes zapišemo: presvetli g. škof si je s svojim prvim kanoničnim obiskom osvojil srca vsega prebivalstva Mežiške doline. Ljudstvo in nadpastir sta se spoznala in, kakor smo prepričani, tudi — vzljubila!

Posamezne župnije so naravnost tekmovala med seboj, da sprejmejo svojega škofa s čim večjim sijajem. Kar je posebno uga-jalo, je bila spontanost, iznajdljivost, pristnost in prisrčnost, s katero se je povsod blizalo ljudstvo svojemu škofu. Kmečki župani, šolska mladež, kršč. stanovske organizacije, društva, družbe, Orli, Orlič so z odprtim veseljem in s pretresljivo domačnostjo pozdravljali svojega škofa, vsem na čelu pa domača duhovščina. Starčkom, možem in ženam so igrane solze v očeh, ko so slišali odgovarjati

Progon štampe. Splitski dnevnik »Novo doba« z dne 18. junija piše: »Doznavamo da je ovdejšnji dnevnik »Hrv. Riječ« obustavljen na temelju čl. 138 Ustava. Nigdje u cijeloj državi ne primjenjuju se tako reakcionarno zakonski propisi o štampi kao kod nas. Izgleda kao da je Dalmacija, u tom pogledu, neka posebna zemlja. O predlogu glede obustave ima konačno da odluči samo Ministarstvo, pa ako ono usvoji predlog, značit će da smo mi na početku eksperimenata »jake ruke« koji toliko propovijeda g. Pribičević. No takovi eksperimenti nisu nigdje doveli cilju pa ne će ni kod nas. Oni samo još više truju duše i stvaraju političku atmosferu zagušljivijom. A mi trebamo razgale, ako hoćemo da između i bijesnih i ludih krajnosti pobijedi zdrav razum i ljubav prema Otadžbini.«

Glavna stvar. Včerajšnje »Jutro« poroča o »dinamiki situacije na Poljskem« in končuje svoj odstavek z besedami: »Znano je, da ima Rim trdno postojanko v tej državi. Narod, ki je trpel od protestantske Nemčije in pravoslavne Rusije ter se še bori z židi (z veliko začetnico, op. ur.), vidi v rimskem katolicizmu sebe samega. Z druge (posebno s socialistične) strani (pod to stranjo je treba razumeti čufite, op. ur.), se boj proti rimskemu vplivu nadaljuje, a ima še malo uspeha. A začetek je storjen.« — Škoda, da ne gre dr. Žerjav na Poljsko teh uspehov nadaljevat.

Pogovor na cesti. Janez (mirno): Prijatelj! S takole politiko ne bomo nič dosegli. Saj potene ljudi naravnost podimo od sebe. Groga (rodoljubno navdušen): Nam bo že Orjuna pomagala na konja. Janez (hudomušno): Če le ne bomo že prvi večer začeli padati iz sedel. Groga (ogorčen): Nazadnje boš še ti postal protidržaven. Janez (se hudomušno smeji): Zakaj pa ne. Saj, kolikor daleč seže zgodovina nazaj, so do sedaj še vse narodne mučenike dolžili protidržavnosti. Boš pa pred mojim pogrebom jahal. Groga. (ki se je spomnil, da med vojno večkrat ni upal slovensko govoriti, in vedel, da Janez to ve, Janez, ki je bil p. v.): Lahko noč! Janez: Lahko noč. (Sam zase.) Na psa, pa ne na konja.

Škofa na pozdrave v mili materinščini. Gani-lji-vi so bili prizori pri škofovi sv. maši, spominjali so na apostolske čase, ko so ponekod vsi farani prejeli iz rok svojega škofa sv. obhajilo ter povsod z žarečim očesom poslušali vedno lepe verske resnice iz škofovih ust.

Naj navedem nekaj posameznosti. Iz Kotelja, kjer je vzbujala posebno pozornost Kmečka Zveza, je šla pot v gorsko župnijo Sv. Danijela, 688 m nad morjem. Sem je prihitel v družbi drugih duhovnikov Spodnje Mežiške doline Ksaver Meško. Župnikoval je nekaj pri Sv. Danijelu ter spisal tukaj v »utici zeleni«, ki je še ohranjena, »Na Poljani« ter »Ob tihih večerih«. Ob solnčnojasnem popoldnevu se je presvetli odpeljal od Sv. Danijela dne 11. t. m. v Koprivno, 1073 m nad morjem, kamor je prispel peš ob osmih zvečer. Koprivna je položena na močnem vrh sredi med Radoho in Peco. Gorjanci iz Koprivne so priredili presvettlemu veselo presenečenje. Komaj je nastopil mrak, je zaplapolalo vseokrog ob gorah in stenah, ki obdajajo župno cerkev, enajst kresov, iz zatišja pa je zadonela umetna slov. pesem iz grl kmečkih fantov. V gorjanski župniji, ki šteje samo 348 duš, to nekaj pomeni! Na žalost je popoldne birmskega dneva 12. t. m. začelo deževati in drugo jutro je g. škof ob hudem nalivu blagoslavljaj novorazširjeno pokopališče. Dež še ni ponehal, ko se je presvetli poslovil od Koprivne ter še isti dan 13. junija dospel v najvišjo gorsko župnijo Mežiške doline v Javorje (1156 m nad morjem). Svetlo je sijalo solnce drugo jutro — 14. junija — solnce, ter odgrinjalo krasen razgled na gorske velikane, razpostavljene daleč na okrog, ko so se vršili v cerkvi obredi sv. birmne, a opoldne je že zopet padal dež — in spremljal presvetlega v Črno. Nebo se je pa naenkrat zjasnilo, ko je stopil g. škof na tla župnije Črne. Tukaj je bil presvetli sprejet tako sijajno in prisrčno, da je bila trudna polna pot iz Javorja mahoma pozabljal Ksaver Meško je poklonil prekrasni pozdrav škofu, deklamiral ga je z veliko čustvenostjo domača učenka. Samo nekaj vrstic:

Ze dolgo tukaj ni hodila slovenskega pastirja-škofa noga, že dolgo blagoslova ni dobila od nadpastirja čreda ta uboga.

Naš knez prišel je, naš domač vladika prišel v naš mukepolni Korotan med narod sto in tisoč let teptan...

Drugi dan je prejelo 208 otrok sv. birmo. Ko se je presvettli popoldne poslovil od škofljanov Mežiške doline, je narod gledal z žalostjo v srcu za njim ter ponavljal v srcu besede, ki so blestele nad zadnjim slavalokom koprivniške fare: »Z Bogom in na svidenje, če ne na teh, pa na nebeških tleh!«

Podgorje pri Kamniku. Liberalci so hoteli v tej občini prislepariti par mandatov. Najprej so se razgovarjali z našimi o kompromisu, da bi rešili kakage svojega pristaša, potem

pa so postavili še svojo posebno listo. Toda vrli Podgorčani so jim pokazali, kaj znajo. Niti enega odbornika niso dobili na svojo listo. Naših volivcev je bilo 84. — Dva nauka nam daje Podgorje: Ne zaupaj liberalcu. Če dela še tako lep obraz, ne drži besede. Drugi nauk pa je: Povsod vsi naši na volišče, da se vidi, kako majhni so nasprotniki slovenstva. Podgorcem pa vsa čast.

— St. Vid nad Ljubljano. Novi zvonovi za župno cerkev bodo blagoslovljeni v nedeljo 22. t. m. Vila jih je tverdka J. & H. Bühl v Mariboru, s katero smo se pogodili nekoliko pred otvoritvijo domače zvonarne. Slovesen sprevod z zvonovi se prične ob ¼ na sedem zjutraj z Dunajske ceste proti Šent Vidu, ob 9. bo blagoslov zvonov, nato slovesna sv. maša. Tako dobimo zopet polnoglasno zvonjenje, ki smo ga farani že tako težko pričakovali.

Vrh Sv. 3. Kraljev. Ena najlepših razglednih točk Slovenije je ta Vrh (pošta Rovte, železn. postaja Logatec ali Vrhnika, občina Ziri). Na 884 m visokem vrhu, ki nudi krasen razgled na celo črto jugoslital. meje od Snežnika do Triglava, na cele Kamniške in Julijske alpe, večji del Karavank, Blegas, Porezen, Nanos, Skofjeloško in Idrijsko pogorje, večji del ljubljanske kotline, Krim, logaško kotlino itd., stoji čedna župna cerkev za 670 duš, ki biva jo v malih seih okrog Vrha, cerkovnikova hiša, (obenem zasilna šola) in župnišče. Do vrha segajo lepe njive in travniki, kakor na dlani leže spodaj Rovte in žirovska kotlina, v neposredni bližini se solnčijo vasi vzhodno nad Idrijo, tik onkraj vsiljene meje.

Prav na Vrhu, proti žirovski (severni) strani so na cementni okvir postavili za katol. in narodno prosveto vneti domačini — predvsem člani društva — iz lesenih plohov sestavljeni prosvetni dom, na katerega te dni povezuje streho. Prostorna stavba, namenjena kulturnim, idealnim stremljenjem ljudstva, bo v čast in ponos vsem, ki se žrtvujejo zanj, v korist celi župniji. Iz Triglava, Grintovca, Storžiča, Snežnika, Blegas, Ratitovca i. dr. vrhov bodo gledali turisti nov ljudski prosvetni dom. Goto pa se jih bo lepo število zbralo tudi na Vrhu Sv. 3. Kraljev, ko bo v juliju blagoslovljen in otvorjen dom. Iz Vrhnike (čez Podlipo) se v 3 urah komodo (skoro 2 uri po ravnem) na lepi cesti pride gori, iz Logatca (čez Rovte) je le malo dalje in konec strmejši. Ker vozi iz Vrhnike ob nedeljah večerni vlak, je ta tura eden najlepših enodnevnih izletov. Izletniki, zanimajte se za to krasno točko!

Dnevne novice.

— S o m i š l j e n i k i ! Prvi del volivnega boja za občine je častno končan. Kljub denarju, kljub grožnjam je ljubljanska okolica, del kamniškega glavarstva in celjska okolica pokazala, da je v ogromni večini na strani avtonomistične SLS. Na vrsti so sedaj drugi kraji. Poskrbite, da bodo ljudje vedeli, zakaj gre in da bo udeležba kar najboljša. Kdor ostaja doma, pomaga nasprotnikom.

— Profesor Ude — trikratni doktor. Dne 18. t. m. je na graški univerzi promoviral znani javni delavec-duhovnik profesor dr. Johann Ude za doktorja državnih ved. Ude je bil doslej že doktor teologije in doktor filozofije, tako da je sedaj trikratni doktor. Promocija se je vršila na slovesen način.

— Vsem brez razlike stanu in stranke. Ako hočemo nadomestiti s časom vso ono, na bojiščih izgubljeno zdravo kri, ako si hočemo vzgojiti krepak narod, ki bo znal ceniti in uveljaviti s tolikimi žrtvami priborjeno svobodo, potem je zadnji čas, da stopi vsa naša javnost v boj zoper pivsko nezmernost. Naj ne podira dom, kar sezida pri mladini šola, in naj ne uničuje pivska nezmernost tega, kar stori pri doraslih zasebna človeška kultura dobrega! Naj nam ne bo vseeno, da ni v stoterih hišah kruha, da je na tisoče naše dece vsled pijančevanja očetov gladne, ee-stradane in razcapane, da vedno pogosteje trka eksekutor na vrata nekaj dobro stoječih gospodarjev, da se čimdalje bolj množe bolezni, ubožstvo, tatvine in zločini!

Komur je resnično mar lastni in naroda blagor, naj se udeleži treznostnega zborovanja, ki se vrši jutri, v nedeljo dne 22. t. m. ob pol 11. uri dopoldne v Mestnem domu v Ljubljani. Poročali bodo gg. vseučiliški profesor dr. Ozvald, dr. A. Vuković iz Sarajeva, dr. Gosar in gđ. Štebijeja. — Društvo za gojitve treznosti.

— Železničarji in režijske karte. Ravnatelj Šega je izdal sledečo okrožnico, ki je železničarje zelo iznenadila: Vsem službenim ednicam. Člen 87. zakona o drž. prometnem osobju predpisuje, da se ne sme uslužbenec tudi ne v izvenslužbenem času oddaljevati iz kraja službovanja brez predhodne prijave svojemu neposrednemu načelniku, če to zahteva vrsta službe. Na osnovi tega člena je izdal gospod minister saobračaja naredbo M. S. Br. 2777 z dne 11. februarja 1924, s katero se naroča potniškim blagajnicam, da smejo v bodoče izdajati osobju vseh saobračajnih institucij, režijske karte na podlagi legitimacij le tedaj, ako dotični uslužbenec pokaže službeno dovoljenje svojega neposrednega načelnika, da se mu potovanje dovoljuje. Ta naredba se tiče samo aktivnega osobja, ne pa tudi rod-binskih članov in penzionistov. Dovoljenje je izdajati pismeno po sledečem enotnem obraz-

cu: »Službeno dovoljenje: Gospodu službeni čin se dovoljuje, da more potovati z železnico od do in obratno v času od do t. m. in si kupiti režijsko karto na osnovi svoje legitimacije štev. . . . Datum Podpis načelnika ednice:« — Z uslužbenecem, kateri bi se vozil z režijsko karto, kupljeno na podlagi črne legitimacije brez službenega dovoljenja je postopati kakor s potnikom, ki nima veljavne vozne karte. Postopanje po tej odredbi velja od 20. jun. 1924. P. n. direktorja: Inž. Šega s. r.

— Umrl je v Skocijanu pri Mokronogu g. Franc Cudovan, posestnik in bivši dolgoletni župni cerkvenik in ključar, v 84. letu starosti. Pokojni je bil daleč znana markantna oseba. Bil je vedno poln svežega humora in dovtipov; izredno blagega srca in značaja. Z njim je preminul eden najstarejših Skocijancev. Bodi možu-poštenjaku ohranjen blag spomin in sveti naj mu nebeška luč!

— Zmagovalcem, vrli dramski nogometni enajstorici kličemo iz prolepe Savinske doline prisrčen »Ziveli!« Turneja: Juvanov, Vida Rakarjeva, Skrbinek, Drenovec, Cesar. . .

— Znižane cene za dijake na železnicah. Prometno ministarstvo je dovolilo za dijake, ki ob sklepu šolskega leta odhajajo domov, na četrtno redne cene znižane vozne listke na železnicah. Znižane cene veljajo od 15. junija do 3. julija in od 15. septembra do 15. oktobra.

— Zgradba palače za generalni štab. Vlada je za zgradbo palače generalnega štaba v Belgradu dovolila kredit 11 milijonov dinarjev.

— Smrtna kosa. V Sinju je umrl bivši tamkajšnji dolgoletni župan in deželni poslanec Petar Tripalo.

— Odmevi ženskega kongresa v Sarajevu. Sarajevski »Jugosl. List« je bil o priliki ženskega kongresa poročal, da se je kongres namesto s humanitarnimi problemi pečal s samo politiko, da se je pripetilo več incidentov političnega šovinizma ter da je odpor proti belgrajskemu centralizmu našel izraza v decentralizaciji uprave »Ženskega Saveza«. Prizadeti ženski krogi so si na razne načine prizadevali, da to poročilo »J. L.« ovržejo, ker se jim pa to ni posrečilo, so sedaj poslali navedenemu listu nov popravek z grožnjo, da store »druge korake«, ako ga ne priobči. »J. L.« je popravek odklonil in izjavlja, da ne more preklicavati resnic.

— Pobegnili sta dva zelo nevarna tatova, ki imata na vesti že več raznih tatvin in tudi že več obsodb. Oba sta delavca, katerima pa bolj prija pohajkovanje kot delo, in sicer Vincenc Znidaršič, doma iz Moravč pri Ljutomeru in pa Ivan Lašič, doma iz Koračič pri Sv. Tomažu. Drugača zasleduje tudi vojaške sodišče radi pobeга.

— Konec zloglasnega hajduka. Bivši črnogorski komitaš iz dobe avstrijske okupacije Vule Lakičević je te dni ustrelil zloglasnega hajduka Draga Prelevića, na čegar glavo je bilo razpisanih 100.000 Din.

— Konjske repe so začeli krasti najbrže cigani po gorenskih pašnikih. Na paši pri Lescah je bilo porezanih 5 repov tik pri izrastku žime.

— Razne tatvine in vlomi. Posesniku Juliju Srncu v Bistrici sta bili ukradeni 2 sivi obleki, zlata ura s srebrno verižico in pa 245 Din gotovine. — V Žetalah je bilo vlomljeno v stanovanje posestnice Marije Kovačičeve in ukradene več ženske obleke in perila, precejšen kos mesa in kruha in pa 20 Din gotovine. Žena ima čez 3000 Din škode. Isto noč je bilo vlomljeno tudi pri njeni sosedni Ani Naratovi, kjer je odnesel tat iz kleti okrog 20 litrov jabolčnika. — Zasebniku Andreju Logarju v Gorenji Sušici na Bizelskem je bilo ukradeno iz zaklenjenega kovčka 1150 Din gotovine v raznih bankovcih. — Na kolodvoru v Meži so odtrgali neznamiti tatovi na petih vagonih svinčene zalivke in poskušali odpreti vrata, kar pa se jim ni posrečilo ali pa so bili prepodeni. — Služkinji Ivani Andolšek iz Ribnice je bilo ukradeno v vlaku več obleke in perila v skupni vrednosti do 2000 Din. — Iz odprte veže na Šutni št. 36 v Kamniku je bilo ukradeno Ludviku Štefula kolo znamke »Kintax«, vredno 1500 Din. — V Logu je bilo vlomljeno v tamkajšnje šolsko poslopje. Tat je odnesel učiteljici Anici Gradišarjevi več obleke, nekaj srebrnega jedilnega orodja, nekaj masti, kave in sladkorja in pa 300 Din gotovine.

— Chioferrin kina železnato vino je najboljšje sredstvo proti slabokrvnosti, boleznim v želodecu in najboljšje okrepevalno sredstvo pri rekonvalescenzi. Dobiva se v vsaki lekarni. Zahtevajte edino le Chioferrin, kateri je najboljši.

Koroške novice.

k K poglavju o »svobodi« koroških Slovencev. Zadnje čase so avstrijski uradni in zlasti tudi naši nemški krogi dvignili veliko hvalisanje o »svobodi«, ki jo baje uživajo koroški Slovenci. Tem hvalisanjem se lepo poda ta-le sličica iz zadnjih dni: Na binkoštni ponedeljek je borovelsko Društvo slovenskih diletantov priredilo v Glinjah veseloigro »Karlova teta«. Na prireditve tega društva radi prihajajo tudi pošteni nasprotniki. Tako je bila tudi topot dvorana polna gledalcev. Med te se je pomešalo tudi večje število Orgeševcev in narodnih socialistov, ki so zasedli prostor na galeriji na obeh straneh odra. Komaj

se je dvignil zastor, so začeli pljuvati na oder in občinstvo ter metati nanje smrdljive reči. Ljudje niso reagirali, kakor bi bili pravzaprav morali in tudi to pobalinstvo proti Slovincem ostane kakor toliko drugih nekanizirano. Ker je bil pa pri predstavi navzoč tudi neki tuji državljani, so storili Orgeševci s svojim nekulturnim nastopom nemišu pač slabo uslugo. — Zelo lepo ilustrira dalje »svobodo« koroških Slovencev dejstvo, da orožniki neprestano stikajo za slovenskimi časopisi in zaslišujejo ljudi; vsako kravarico najdejo in preiščejo, če nima »Bogoljuba«. Tako poroča zadnji »Koroški Slovenec«. — Nemci se res lahko hudejejo, da koroški Slovinci ob toliki svobodi še vedno niso zadovoljni.

k Značilen napad. Pred kratkim so »Freie Stimmen« priobčile dopis iz Velikovca, ki opozarja na »jugoslovansko nevarnost«. Za nositeljico te nevarnosti označuje dopisnik slovensko duhovščino, ki jo v prvi vrsti napada. Može denuncira župnišča, češ, da je skoraj vsako izmed njih v jezikovno mešanem okolju — politična agencija. Na ta očitek dobro odgovarja »Koroški Slovenec«: »Velikovški okr. glavar je proglasil župne urade kot svoji oblasti podrejene pisarne, morebiti ima on v župniščih svoje slovenske politične agenture? Gospodje politični in drugi uradniki, skrbite, da ne bodo naši uradi politične agenture, potem bo morebiti tudi duhovnikom lažje izhajati brez politike, ljudstvo bi našlo varstva v postavah. V sedanjih razmerah pa je slovenski duhovnik tukaj edini varuh našega slovenskega ljudstva.« — Dalje napada dopisnik »Mohorjevo družbo« in denuncira močje, ki sodelujejo pri njej, kot veleizdajalce; imenoma navaja in napada duhovnike, ki ljudem v cerkvi priporočajo naročbo. Sploh je dopisnik v tem enem dopisu poleg splošnih napadov in denuncij imenoma napadel nič manj ko sedem slovenskih duhovnikov! Ta izliv vsenemškega sovraštva proti slovenski duhovščini na Koroškem je zato vredno pribiti, da se ne pozabi, na kom sloni naša narodna misel v podjarmljenih krajih — ne samo na Koroškem, ampak tudi v Primorju in Istri — tam namreč, kjer narodna fraza brez žrtve ni ne velja in nič ne — nese.

k Izprememba v lastništvo krškega samostana. Krški benediktinski samostan je prešel v last krškega stolnega kapitlja v Celovcu, ki je samostan nato prodal avstrijskim redemptoristom. Le-ti se naselijo na Koroškem še tekom letošnjega poletja in premešajo semkaj svoj učni zavod, ki se nahaja sedaj v Mauternu.

Povsod

zasnujte ali poživate v nedeljo
treznostne odseke
in sporočite ta takoj »Sveti vojski«!

Primorske novice.

p Vlada priznala slovensko sirotišče v Gorici. Meseca marca letos je bila videmska prefektura poslala posebnega delegata, da pregleda slovensko sirotišče v Gorici in se prepriča o njegovi uredbi. Sedaj je podprefektura v Gorici podstvu sirotišča poslala dopis, v katerem naznanja, da je dež. komisija temeljem delegatovega poročila slovensko sirotišče priznala kot popolnoma odgovarjajoče predpisom ter sme zato zavod sprejemati v vzgojo tudi vojne sirote, za katere plačuje država.

p Podbrdo. Posestnik in žagar v Podbrdu Valentin Valentinič je na svoje stroške zgradil elektrarno in poskrbel za napeljavo po vasi. Dne 10. t. m. so prvič zažarele električne žarnice. Tudi cerkev je dobila električno luč.

p Smrtna kosa. V Veprincu je umrl župnik Kazimir Mandić, po krvi in duši zvest sin hrvaškega ljudstva. Imel je veličasten pogreb. — V Krnici je umrl tamkajšnji kapelan Mate Skabič, ki ga je nova doba zmedla, da je zašel v italijanski tabor. Imel je žalostne spore s svojim župnikom, katerega je po krivem ovajal oblastem. Italijani so mu krsto ovili z italijansko trobojnico, toda pogrebevali ni bilo. — V Planini nad Vipavo je umrla 60 letna Marija Trbižan roj. Lavrenčič, umrla kanonika in dekana g. Ivana Lavrenčiča v Kamniku. Pokojna je bila vzor matere in gospodinje.

p Uprava idrijskega rudnika. Izšel je zakonski odlok, ki preureja upravo drž. rudnikov in posebno še idrijskega rudnika. Uprava drž. rudnikov v novih pokrajinah je izročena ministrstvu za narodno gospodarstvo. To ministrstvo upravlja rudnik v soglasju s fin. ministrstvom. Na čelu rudnikov v novih pokrajinah bodo posebni upravitelji, ki jih bo imenovalo ministrstvo za narodno gospodarstvo v soglasju s finančnim. Ti posebni upravitelji se bodo imenovali kr. komisariji. Idrijski rudnik bo vodil poleg kr. komisarija tudi še poseben tehnični ravnatelj, ki pa bo kr. komisariju službeno podrejen. Imenovalo ga bo ministrstvo za narodno gospodarstvo. Rudnik bo finančno pridoben kr. deželni zakladnici tržaški. Od deželne zakladnice bo prejemal denar in njej se bo moral izročiti tudi ves denar, ki se bo iztekal iz kupčij. V idrijskem rudniku bo nastavljal in odpuščal vajence, delavce, delovodje, paznike in sploh vse usluž-

bence, ki ne dobivajo mesečne plače, kr. komisar v sporazumu s tehničnim ravnateljem. Kr. komisar bo sprejemal v službo in odpuščal tudi nadpaznike, pisarje, risarje itd. v smislu predpisov, ki veljajo za zasebne uradnike. Imenovanje in odstavljanje tehničnega osebja (inženirjev, kemikov itd.) in pa upravne osebja (knjigovodij in drugih), bo odvisno od odobrenja pristojnega ministrstva.

Štajerske novice.

š Poročil se je dne 16. t. m. v Nazarju pri Mozirju g. Vinko Eršte z gđ. Ano Gorenc. Častitamo!

š Podružnica »Slovenčev« uprave v Mariboru dobi te dni svoje uradne prostore v novi palači Zadrugne gospodarske banke, I. n. poleg pisarne tajništva SLS. Cenjeni somišljeniki, osobito naši naročniki, naj se v vseh zadevah, tičečih se našega lista, obračajo na to našo podružnico.

Ljubljanske novice.

lj Procesije. V četrtek so se vršile kakor običajno procesije, katerih se je udeležila ogromna množica vernikov. Malih, lepó oblečenih otročičev, ki so nosili cvetje v ličnih ročnih košaricah ali pa v koških, je bilo na stotine in stotine. Množice odrastlih pa so bile naravnost impozantne. Svozi mladeniči, krepki moške in osiveli stariši so korakali za benderi v močnih vrstah, njim pa so sledile dolge vrste mladenk in zastavnih žen v narodnih nošah. Povsod je vladalo svečano in praznično razpoloženje, toliko bolj, ker je slavnosti povečavalo še prekrasno poletno vreme.

lj Smrtna kosa. Včeraj ob 5. popoldne je umrl duhovnik Misijonske družbe g. Franc Šega v 26. letu svoje starosti, v drugem letu mašništva. Pogreb bo v nedeljo popoldne. Priporočamo ga v pobožen spomin.

lj Škodljivci Ljubljane. Včerajšnji »Narod« poroča, kako so nekateri ljubljanski gostilničarji in hotelirji oziroma njihove osebje nesramno odirali udeležnike invalidskega kongresa v Ljubljani. Mogoče se je res pripetilo in tam kakšen tak slučaj. Če se je pripetilo, ga bo gotovo vsak pošten človek obsojal. Ampak zakaj ne pove »Narod« pri tej priliki, kako odirajo razni ljudje domače prebivalstvo? Splošno znano je, da je cena govedini in prešičem in teletoom silno padla. Kako pa plačujejo Ljubljanci z gostilničarji vred še danes goveje, prašičje in telečje meso? Žalostna resnica je, da plačuje ljubljanski konzument vse te dobre stvari še vedno po istih cenah kakor takrat, ko je bila cena živine skoro še enkrat tako visoka! Ko je bivša magistratna večina ustanovila mestno prodajalno mesa, so gospodje liberalci zabavljali. Zakaj se oni sami te naprave ne poslužijo danes? Kolikor je nam znano, plačuje mestna občina ljubljanska še danes tržnega nadzornika iz svojega davčnega denarja. A kaj dela ta? On kupuje dolge in lepe in temu primerno drage kumare. Za kam? Mi privoščimo vsakemu vse dobro, ampak nekaj cenenejšega mesa bi pa gospod tržni nadzornik oziroma njegov šef g. dr. Žerjav — g. dr. Krejči ne pride v poštev — tudi lahko preskrbel. Če ne drugače, vsaj v imenu ljubljanske »nacije«. Sicer pojde »po zaslugi teh in enakih izkoriščevalcev dosedanjih sloves Ljubljane kmalu rakom živžgat, gospodarske posledice pa naj si pripisejo sebi«, kakor pravi sinočnji »Narod«.

lj »O odmevih koruptnega črnoordečega režima« poroča četrtek »Jutro«. Pri tem pa se je temeljito uredilo, ker je nasledil notoričnemu neresničoljubu in zdražbarju, ki je celo pri sodišču poskušal zavijati resnico na svoj način, kar pa ni uspelo in je nazadnje jadikoval za svojo mnogobrojno družino, ko je moral plačati obutne stroške. Vsak razsoden človek ve, da tistemu, ki pošilja nekemu vabila v zaprtih kuvertah, pač ni treba šele ugotavljati, kdo mu je prijatelj ali ne, ker bo vabil samo svoje ljudi. Zato je naravnost absurdna trditev, češ, da se je vršil sestanek magistr. uslužbencev v Jugoslovanski tiskarni v »ta namen, da se ugotovi, kdo je pristaš SLS in kdo ne«. Res je, da je dotičnik pred sodiščem to neresnično trditev izrazil, ni pa dobil takoj odgovora nanjo, kakor tudi na mnoge druge laži ne, ker ga on sam ni vreden in ker pač ni bilo, razen njega, a niti od navzočega dohodarstvenega g. oficijala Fortiča, nikogar, o katerem bi bilo pričakovati, da bo take neumnosti izročal komurkoli, pa naj-sibo tudi »Jutru«. Magistratni uslužbenec sedaj uvidi, ljubko, kam bi jih pripeljal sistem liberalnih lažiljubov. Naj si pa zapomnijo vse »pilpogačice« in drugi njim enaki, da ni še konec vseh dni; potem pa si naj posledice pripisejo sami sebi.

lj Razstava ročnih del in risb priredi osnovna šola v Lichtenurnovem zavodu v nedeljo, dne 22. t. m. Razstava ostane odprta do vsejši torka dne 24. t. m. Starši in prijatelji mladine ter oni, ki jih ta razstava zanima, vljudno vabljeni.

lj Čevljarski prikojevalni tečaj Urada za pospeševanje obrti kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani se zaključil v nedeljo, 22. t. m. z razstavo izgotovljenih del. Razstava bo odprta od 9. do 12. ure popoldne v prostorih državne dvorazredne trgovske šole, Kongresni trg 2, II. nadst. Tečaj je vodil čevljarski mojster g. Josip Steimann. Vsi člani čevljarske zadruge se vljudno vabijo, da se razstave udeležijo.

lj Žrtev ljubosumnosti in domačih sporov. V četrtek zjutraj okrog 8. je počakal na Kongresnem trgu delavec tvrdke »Jugavto« na Dunajski cesti, Martin Pavšič svojo ženo, s katero sta se že večkrat sprla in živita ločeno. Prosil jo je celo kleče, da naj se vrne k njemu domov in naj mu zopet opravi gospodinjstvo. Žena pa ga je zavrnila in ga je nahnula: Pijanec, poberi sel! Može je potegnil nenadoma izpod suknje velik, ostro brušen kuhinjski nož in ga je zabodel ženi v levo stran hrbta. Žena se je zgrudila in je obležala v mlaki krvi, mož pa si je hotel v istem hipu prerezati z britvijo vrat. K sreči je prihitel stražnik, ki je preprečil nadaljne zlo. Težko ranjeno ženo so prepeljali na odredbo pol. zdravnika dr. Avramoviča v bolnico, njega pa seveda na policijo. Kakor nam sporočajo iz bolnice, je žena sicer težko ranjena, vendar pa bo okrevala. Pavšič je izpovedal na policiji, da so ga dovedle do tega koraka obupne družinske razmere in pa ženina nestalnost in nezvestoba. Može je bil že v začetku vojne ujet na ruskem bojišču in je bil dolgo časa v ruskem ujetništvu. Ko se je po vojni vrnil domov, je našel ženo z novim otrokom. Toda mož ji je vse odpustil in je sprejel tudi tuje otroke. Razvajena žena pa ni več imela toliko moralne sile, da bi se vrnila v redno in pošteno družinsko življenje, marveč je zapustila moža in šla služiti v neko nočno kavarano v Židovski stezi, kjer se ni ravno vzorno obnašala. Može ji je večkrat pisal in jo je tudi večkrat ustmeno prosil, da naj pušči to razuzdano življenje in naj se vrne k družini. Toda bilo je vse zaman. Može je vedno bolj obupaval in ko mu je ona odgovorila na zadnji poziv, da naj se vrne, da gre raje v smrt, kot bi se vrnila k njemu, je moža tako razburilo, da se je odločil napraviti tem razmeram konec. Vstal je že ob štirih zjutraj in sklenil, da jo počaka na cesti. Pozval jo bo še enkrat, da naj se vrne, in če ne bo hotela ustreči njegovi prošnji, bo zaklal njo in sebe. Vzel je seboj ostro brušen kuhinjski nož za ženo, zase pa britev. Poleg je bil tudi otrok, ki je poklical pomoč, toda takrat je ležala mati že ranjena, mož pa si je ravno hotel prerezati z britvijo vrat. Može je vse priznal in izjavil, da ni mogel več prenašati tega nerednega in nečednega življenja.

lj Dva utopljenca. V velikem bazarju v Kosezah je utonil delavec v opekarni Stavbne družbe ljubljanske 24 letni Alojzij Grobelšek, doma iz Pilštajna na Štajerskem. Pokojni je zašel med kopanjem v nevarno močvirje in se je vedno bolj pogrezal v blatno dno. Ko so ga potegnili iz vode, so poklicali zdravnika dr. Travnerja, ki se je skoro celo uro trudil in »življal utopljenca, toda bilo je že prekasno. — Drugi utopljenec pa je bil žrtev zloglasne »Spice«, kjer se odcepi od Ljubljance Grubarjev prekop. Tam so silno nevarni vrtinci, ki so že zahtevali več žrtvev in kjer je policija že večkrat prepovedala kopanje in je prostor označila tudi v listih in z napisi za skrajno nevarno. Domačini to nevarno mesto dobro poznajo in se ga previdno ogibajo. Na praznik okoli četrte ure popoldne pa se je kopal v bližini redov 4. esk. 2. konj. polka Božo Bimovič, doma iz Srbije, ki je bil dodeljen razmejiteni komisiji za Italijo. Može je zašel v vrtinec, prijel ga je krč in izginil je v valovih, še predno bi mu mogel kdo pomagati. O nesreči je bila takoj obveščena policija in pa poveljstvo Nušakove vojašnice. Potegnili so ga po mučnem polurnem iskanju iz vode malo pod »Spico«.

lj Izginil je neznan kam črkostavec v Učiteljski tiskarni Gury Friderik, ki je stal na Rimski cesti 5. Može je velike, močne postave in je bil oblečen v sivo obleko s svetlorjavim klobukom. Znanci sumijo, da je izvršil samomor.

lj Mestna plinarna razpisuje oddajo pleskarskih del stenskih ramen in streh na plinskih svetilkah. Natančni pogoji so na vpogled v pisarni mestne plinarne v običajnih uradnih urah. Ponudbe je oddati v zaprti kuverti pri ravnateljstvu mestne plinarne do 25. t. m.

lj Iz odgonskih zaporov mestnega magistrata v Ljubljani je pobegnila 27 letna služkinja Delibašič, doma iz Črne gore. Zasledujejo jo tudi zaradi goljufije.

lj Prijazen tovariš je invalid 34 letni Adolf Hrovat. Zasačili so ga ravno, ko je hotel odpeljati izpod invalidskega doma v Šentpeterski vojašnici svojemu tovarišu invalidu Alojziju Zagarju, uradniku pri socialni oskrbi trokolo za invalide, vredno 9000 Din. Oddali so ga sodišču, kjer bo dobil pošteno plačilo za svojo tovariško prijaznost.

lj Ukradena kolesa. Iz vrta sanatorija »Emona« v Komenskega ulici je bilo ukradeno kolo znamke »Kinta«, rjavo pleskano z rdečimi gumijastimi držaji, tov. šte. 286.058, last Maksa Mastnaka, vredno 4000 Din. — Isti dan je bilo ukradeno kolo Jerneju Cerneću, hotelirju pri Štruplju v Kolodvorski ulici. To kolo je znamke »Eksa«, je črno pleskano brez blatnikov in je vredno 3000 Din.

lj Sumljiv prekupevalec. Na Marijinem trgu je ustavil stražnik delavca Ivana Mandiča, ki je nosil 2 vreči različnega blaga, sladkorja, masti, kave in cikorije. Mandič je zagotavljal, da je kupil to blago od nekega neznanca, in sicer za slepo ceno 200 Din. Blago je bržkone ukradeno in naj se oškodovanec zglašuje v svrhu ugotovitve na policiji.

lj Predzna tatvina. Igralcu nogometašu šišenskega kluba »Hermes« I. Prešernu je bila

ukradena iz garderobe SK Ilirija listnica, v kateri je imel več važnih listin in pa 5000 Din denarja. O tatu nimajo še nobenega sledu.

lj Policijske prijave. V zadnjih 24 urah je bilo vloženih na policiji 20 raznih ovad, in sicer: 2 tatvine, 2 slučaja kaljenja nočnega miru, 3 lahke telesne poškodbe, 1 poškodba tuje lastnine, 2 prestopka obrtnega reda, 6 prestopkov cestno policijskega reda, 3 prestopki predpisov pasjega kontumaca in 1 prestopok nedostojnega vedenja.

lj Dva vlomna. Na Sv. Petra cesti je vlomil neznan vlomilec v stanovanje Petra Kužuska. Razmetaval je več stvari po sobi, končno pa je odprl umivalnik, kjer je dobil zlato uro in verižico, vredno 7000 Din. — Na Resljevi cesti pa je ukradel neznan vlomilec iz stanovanja vpokojenega obrtnega ravnatelja južne železnice Viktorja Bračiča skoro nov suknjič in pa dežni plašč. Obe tatvini je izvršil neki berač, katerega so večkrat videli v hiši.

lj Tatvine v Ljubljani. Gostilničarju Jožefu Brezovšku v Komenskega ulici sta bila ukradena iz veže dva sode po 50 in 58 litrov, vredna 200 Din. — Gostilničarju Francetu Mehletu je bila ukradena ob priliki nekega pretepa na šentjakobskem trgu listnica, v kateri je imel 5000 Din. Izguba je izključena. — Na Opekarski cesti je bilo vlomljeno v prilično stanovanje Marije Cerarjeve. Tat je odnesel iz verande 3 nove rjuhe, 3 pare čevljev in škatlo cigaret »Šumadija« v skupni vrednosti 1200 Din.

Socialni vestnik.

MEDNARODNO VPRAŠANJE IZSELJEVANJA.

Začetkom junija se je končala mednarodna konferenca za izseljevanje v Rimu. Na njej se je pokazalo, da imajo o tem problemu čisto različno mnenje one države, v katere se inozemci vseljujejo od onih, iz katerih se domačini izseljujejo.

V državah, iz katerih se ljudje izseljujejo, gledajo vlade čisto naravno na to, da preskrbijo svojim državljanom, ki so prisiljeni iti na tuje s trebuhom za kruhom, čim najugodnejše pogoje za materijelno, civilno in socialno življenje. Zato posebno naglašajo, kako važna je usluga, ki jo delajo deželam, ki imajo mnogo sirovin, a relativno malo ročnih delavcev. In kaj zahtevajo v zameno za to uslugo? Najprej enakopravnost svojih izseljenih delavcev z domačini, ne samo, kar se tiče mezd, temveč tudi vseh prednosti, ki jih uživajo slednji od socialnih zakonov dotične države. Potem pa posebne odredbe, ki naj bi ščitile izseljenca, njegovo telesno in duševno zdravje, njegovo rodbino in njegove prihranke. To pa še ni vse.

Države, katerih preveč naraščajoče prebivalstvo tvori njih glavno bogastvo, bi ga radi izkoriščevali, ne da bi ga izgubili: zato skušajo slediti izseljencem v njih novo domovino, kamor so šli delat, da jih razvrstijo in dovolj močno organizirajo, zato da ne bi slednji raje imeli novo domovino, v kateri jim gre več ali manj dobro, kot staro, v kateri so živeli prav slabo. Grede pa še dalje. Ker so države s preobilnim prebivalstvom navadno države, ki nimajo sirovin, so se njih vlade vprašale, ali se ne bi mogla vršiti izmenjava med pošiljanjem delavskih moči in vračanjem sirovin. Tako se je že leta 1917 nek italijanski socialni ekonom, g. Viktor Scialoja, izrazil: »Ročni delavci so naše največje bogastvo. Moramo se ga posluževati ne samo tako, da dosežemo zanje najugodnejše pogoje, temveč, da z njimi dobimo v zamenjavo sirovine, koje nam primanjkujejo.«

Stališče držav, v katere se delavci vseljujejo, je pa precej drugačno. Pustimo v stran one, ki imajo kot Zedinjene države preveč ročnih delavcev, in so prisiljene zapreti vrata tujcem, da rešijo domačine pred katastrofalno konkurenco, in oglejmo si samo one dežele, ki rabijo tujih delavcev.

Te seveda priznajo pravo tujca do vsega, kar daje zakon domačinu: do mezde, socialnega zavarovanja itd. Toda to je tudi vse, naprej pa ni mogoče iti.

Med tem, ko je v interesu države, iz katere so odšli izseljenci, da jih na vse mogoče načine priklene nase, skuša nasprotno nova domovina te tuje elemente asimilirati in jih ohraniti za vedno. Na noben način ne bi mogla trpeti, da se v njej organizirajo več ali manj avtonomne kolonije tujcev, ki hočejo tvoriti »narode« zase, kot so to tvorili kristjani in židje v Turčiji v času, preden je ta odpravila takozvane »kapitulacije«. Država, v katero so prišli izseljenci sicer priznava uslugo, ki se ji je napravila s tem, da je dobila manjkajoče ji delavce, toda mnenja je, da je tudi ona storila čisto enakovredno uslugo s tem, da je domovino izseljencev odredila nadštevilnega prebivalstva, ki ga ta ne more rediti, in mu dala življensko možnost in zaslužek: na ta način ni samo odstranila ekonomske nevarnosti, temveč tudi socialno.

Principa izmenjave delavcev in sirovin te države tudi ne pripoznavajo. Njih logika je sledeča: »Mi rabimo delavcev. Tujci pridejo in nam delajo. Mi jih pošteno plačamo, enako kot naše domače delavce in naši zakoni jih tudi enako ščitijo. S tem smo »kvit«! Zahtevati vrhu tega še sirovin od nas ne sloni na prav nobeni juridični podlagi.«

Te dve nasprotni mnenji ni mogoče spraviti v sklad. Zato se je temu vprašanju rimska konferenca ognila — ostalo je odprto.

Gospodarstvo.

Anton Pevc, mlekarški inštruktor:

Mlekarška šola.

III.

Mlekarška šola mora ustrezati vsem zahtevam mlekarstva v pokrajini, za katero je določena — naša prva toraj mlekarstva v vsej državi. Njen mlekaršni obrat ne sme biti specializiran le na gotov izdelek po vzoru drugih mlekar, marveč enako na vse izdelke, ki se proizvajajo ali bi se mogli proizvajati v raznih mlekarstvih pokrajine z ozirom na konzum na domačih trgih in predloge izvoznih carjev. Da se ji to omogoči, mora šola razpolagati z zadostnimi mlekaršnimi prostori in s čim največjimi količinami mleka: prvo zahteva zidavo navlaščne šolske mlekarne in drugo veliko previdnost pri izbiri kraja, kjer naj ista stoji.

Pred vojno smo imeli deželno mlekarško šolo na Vrhniki. Vrhnika mlekarška zadruga je bila specializirana na oddajo mleka v Trst in šoli je zato navadno manjkalo mleka za praktično vežbo učencev v izdelovanju mlečnih izdelkov. Temu se je skušalo odpraviti z ureditvijo vzorne sirarne v Starifuzini v Bohinju: 5mesečni tečaj se je vršil 4 mesece na Vrhniki in 1 mesec v Starifuzini. Učenci niso dobili pravega pojma o tehniki izdelovanja ne na Vrhniki, ki je oddajala mleko v Trst in ne v Starifuzini, ki je le v 3mesečnem sezonskem delu izdelovala ementalški sir (zorilna doba 9 mesecev) — učni uspehi na šoli niso zadovoljili naših mlekar in tem uspehom primerno se je razvijalo tudi naše zadržno mlekarstvo, ki je kljub desetletjem ostalo v prvih povojih. Danes se je Vrhnika specializirala na ementalški sir; vsled tam delujočih konzervnih tovarn in razvijajoče se industrijaizacije kraja, je vendar obstoj mlekarne v bodočnosti zelo dvomljiv, — osobito še, ker tudi kraj ne predstavlja nikakega večjega naravnega središča; ljubljansko barje gravitira na Ljubljano in Horjul predstavlja za lastno mlekarstvo idealno zaokroženo središče. Vrhnika bi ne le vsled odpora županstva, marveč tudi po treznem preudarku vseh okoliščin za stalno mlekarško šolo ne mogla priti v poštev, — čeprav v stavbenem oziru predstavlja zaenkrat najlepši objekt, ki očara lajka, a ne večaka.

Mnogi se ogrevaajo za mlekarško šolo v Bohinju, kjer pa zadeva na odpor kmetov vsled zahteve, da se morajo bohinjske sirarske družbe kot naše najidealnejše kmetiskozadružne organizacije preosnovati v zadruge kapitalistično-socialističnega tipa po zadržnem zakonu. Pred vojno je na to pristala edino Starafuzina, ko se je z deželno in državno podporo od bivše Mlekarške zveze v Ljubljani preuredila v vzorno sirarno švicarskega tipa, — kljub temu, da spada trpež njenega sezonskega sirjenja v dolini med najkrajše v Bohinju je zato njen obrat za uspešno praktično vežbo v ementalškem sirarstvu doslej prav malo pripraven, v primeri s Češnjico ali Savico v Bohinju. Sedaj so se vodila pogajanja s Savico, ki je preosnovo in s tem tudi šolo odklonila in se vodi pogajanja s sirarsko družbo v Boh. Srednjivasi, ki od svoje ustanovitve do danes ni sirila kaj več kakor petkrat v dolini in je zato za šolo kakor ustvarjena, — v teku vsakega desetletja bosta dva praktična tečaja po dva meseca gotovo mogoča in to je za naše vinske kraje več kot zadostno. Po mojem mnenju v Bohinju niso nikjer dani pogoji ne za splošno mlekarško in ne za izrazito sirarsko šolo. Šola zahteva nepretirano celoletno obratovanje; Bohinjci pa bodo najboljšje gospodarili v danih krajevnih prilikah, dokler ostanejo pri svojem sezonskem sirjenju v dolini in na planinah. Potrebna jim je le osrednja klet za sir, organizacija prodaje in marljivost njihovih pradedov pri oskrbovanju planin, — v vsem ostalem pa prednjačijo Bohinjci za najmanj 50 let kmetom planinskih krajev kamniškega in kranskega okraja, ki so še danes uverjeni, da je njihov kolomaz (»premočno« presno maslo) na Veliki in Mali in drugih planinah boljši kakor bohinjski sir. Bohinjcem bo čim večja konservativnost le v korist.

Čuje se tudi, da se naj bi mlekarška šola ustanovila kje v sredini države. Ne poznam naših južnovzhodnih pokrajin toliko, da bi se o prikladnosti mogel ustvariti subjektivno pravo mnenje, — gotovo je le, da ustrezajo zaenkrat vsem zahtevam modernega mlekarstva v krajevnih, klimatičnih in kulturnih oziroma prilikah v Sloveniji najbolj. Gotovo je tudi, da se morajo jugovzhodno nahajati pokrajine, ki bi se z boljšim uspehom mogle specializirati na pisanje živine, angleške shorthoruse in anguske govede v čisti reji, kakor z ozirom na klimatične in druge razmere v mlekarstvu. Vsestransko prikladne točke za šolo raz strogo objektivno stališče v sredini države ne bo prav lahko najti.

V Sloveniji je za mlekarško šolo najprikladnejša točka v vseh ozirih Škofjaloka.

Dohodninska napoved za naše vinogradnike.

Vin. ravnatelj g. Puklavec je objavil v 10. štev. letošnjega »Kmetovalca« zelo aktualen članek: »Rentabilnost naših vinogradov — in dohodninska napoved«. Ker večina na-

ših vinogradnikov navadno ne ve, kako jim je sestaviti pravilno napoved o dohodkih iz vinograda, jim bo dobrodošel drugi del tega članka, ki ga v nastopnem tudi mi ponatisujemo.

Kar se tiče dohodninske napovedi, si moramo predvsem biti na jasnem, kaj se sme postaviti med pridelovalne stroške in kaj ne. Davčna oblast razločuje redne in izredne stroške. K prvim je prištevati vse izdatke za vsakoletna redna opravila v vinogradu, ki so potrebna za zagotavljanje vinske trgateve, to je vse delavske mezde; nadalje vrednost hrane in pijače; nagrade viničarja in njegovih pomočnikov; nadalje izdatke za nabavo raznih materialij, umetnega gnoj (hlevski gnoj se sme zaračunati le, če se je nakupil), galice, žvepla, apna itd. za pokončevanje trtnih škodljivcev itd.; izdatke za vsakoletno popravilo streh in sten, ki je za vzdržitev poslopij potrebna in izdatke za popravilo inventarja in za majhne nabave inventarja, ki se mora skoro vsako leto nadomestiti, kakor motike, krevlje itd. Najemnina za klet se sme zaračunati le, če se faktično plačuje. Potne stroške pripisane davčna oblast le za vožnje po železnici, oddaljeno od svojega vinograda stanujočim posestnikom. Obresti za izposojeni obratni kapital se smejo zaračunati le, če se je denar faktično izposodil. Vsi ti redni stroški se smejo v celotni vsoti odbiti od letnih dohodkov!

Drugače je z izrednimi stroški, kamor spadajo: izdatki za napravo novih nasadov (rigiranje in planiranje zemlje, nabava in nasaditev trsa, nabava vinogradskega kolja oziroma postavitev žičnih ali lesenih brajd), za melioracije zemlje (drenaže itd.), za zgradbo in večje poprave poslopij (viničarij, preše, kleti), za nabavo stiskalnice, vinske posode, sploh inventarja, ki se uporablja skozi celo vrsto let. Vsi ti stroški se ne smejo v celoti odbiti od letnih dohodkov, temveč postopno, vsako leto le en gotov del, ki odgovarja odlomku dobe, za katero se je celokupna vsota investirala. To so takozvane amortizacije, ki spadajo tudi k stroškom vinogradniškega obrata.

Računi se, da se mora amerikaniziran vinograd po preteku 25—30 let iznova zasaditi. Nasaditveni stroški se morajo torej amortizirati v 25—30 letih, vsled česar odpade na leto $\frac{1}{25}$ — $\frac{1}{30}$, — odnosno amortizacija znaša 3.3—5% od nasaditvene glavnice. Pri poslopijih se računi navadno, da trajajo pri rednem popravilu 100 let; amortizacija znaša torej 1%. Za stiskalnico in kletno posodo se računi 2%, za transportne posode 10%, za škropilnice in žveplalnice 10% amortizacije. Navadno goriško kolje iz mehkega lesa traja 5 let; lahko se ga torej zaračunati letno $\frac{1}{5}$ ali 20% od celotne množine. Hrastovo, kostanjevo ali akacijino kolje traja 10—15 let; sme se ga torej zaračunati letno deseti do petnajsti del od celotne potrebe.

Amortizacija se izračuni ali na podlagi svoječasnih faktičnih stroškov (kdor ima tozadavne notice) ali pa na podlagi ocenitve tozadavne investicije po predvojnih cenah, in sicer je pomnožiti dotične vsote z razliko (s koeficientom), med predvojno in današnjo denarno vrednostjo. Ta koeficient, ki se posnema iz povprečnih kurznih poročil, je bil n. pr. za leto 1922 približno »50«, za leto 1923 približno »70«, to se pravi, ena predvojna krona je bila leta 1922 vredna toliko, kakor 50 današnjih kron, leta 1923 pa toliko, kakor 70 današnjih kron oziroma 1000 predvojnih kron se je moralo ceniti leta 1922 na 50.000, leta 1923 pa na 70.000 današnjih kron. Danes je kurz v Curihi za 100 Din = 7 švic. frankov. Koeficient bi trenutno (8. maja 1924), torej znašal: $400 : 7 = 57$. Na tej podlagi se dobe lahko vsak čas vrednosti, od katerih je izračunati amortizacijo za dohodninsko napoved.

Končno se priporoča vsakemu vinogradniku, ki je že enkrat plačal dohodnino od svojega vinograda, da si koncem leta sestavi natančen seznam dohodkov in stroškov za svoj vinograd za preteklo leto in ga vpošlje davčni oblasti, ker drugače se mu lahko zgodi, da se bo od njega zahtevalo dohodnino za dohodke iz pasivnega vinogradništva.

Tržno poročilo.

Žito na ljubljanskem trgu. V preteklem tednu je bilo povpraševanje po blagu tako žitu kakor tudi po moki mnogo večje, ter so notirale pri en gros prodaji sledeče cene: za pšenice Din 355, za koruzo Din 290, za oves Din 395, za moko »0« Din 525, »2« Din 475, za »5« Din 425, za »6« Din 400, za pšenične otrobe Din 225.

Žito. (Novosadska borza.) Pšenica bačka Din 300—305, banaška Din 297.5, koruza bačka Din 230—232.50, oves bački Din 280 za 100 kilogramov.

Moka. (Novosadska borza.) Bačka 0, 0g, Ogg Din 450 do 480, 2 Din 420, 5 Din 365 do 370, 6 Din 342—345, sremska 0, 0g, Ogg Din 400.

Otrobi. (Novosadska borza.) Din 190. Čvrsta tendenca.

Žito. (Buenos Ayres, za 100 kg, dobava v juliju, v dolarjih.) Pšenica 12.10—11.80, koruza 7.65, oves 7.20, ječmen 8.30.

Žito. (Chicago, julij, v dinarjih.) Pšenica 3.62, koruza 2.81, oves 2.78.

Kolonijalno blago. Vsled nepričakovane padca dinarja so se cene sladkorja kakor

tudi drugemu špecerijskemu blagu v preteklem tednu naenkrat zvišale, čemur pa je iskati vzroka tudi v zelo velikem povpraševanju na svetovnem trgu, ter pomanjkanju zalog v Evropi. Cene sladkorja so naenkrat poskočile na tržaški borzi vsled zmanjšanih zalog za Lit 0.10 do Lit 0.20 pri kg, ter vsa poročila pričakujejo, da bodo cene še nategnile. Borzna cena kockastega sladkorja notira danes Lit 270 do Lit 280, kristal Lit 250 do Lit 260, čemur odgovarja cena na ljubljanskem trgu na debelo Din 2000 za kocke, ter Din 1825 za kristal. Za kavo Rio notirajo Lit 750 do Lit 785. Santon Lit 920 do Lit 960, Portorico Lit 1325.

Živina, teleta in prašiči. Voli debeli za kg žive teže Din 13—14, voli rejeni 12—13, bikli debeli težki 0, bikli rejeni lažji 10—11, telice rejene 10.75—11, krave rejene 10.50 do 11, krave klobasarije 7.25—9, teleta živa 16 do 17.50, prašiči domači debeli 16—17, prašiči peršutarji 15—16, prašiči zaklani 20 do 21.50. Cene čvrste.

Izvoz prašičev. Dunajsko tržno poročilo z dne 17. t. m. poroča, dogon 8000 komadov. Uvozile so: Poljska 5975, Jugoslavija 953, Danska 540, Rumunija 305, Ogrska 173. Cene so neverjetno poskočile. Plačevalo se je za prima špeharje do nak 23.000, srednje špeharje do nak 22.000, angl. peršutarje do 24.000. Podražitev znaša do nak 3000. — Tudi naše cene so nekoliko poskočile. Podražitev znaša do Din 1.— pri kg žive teže.

Amerikanska mast se je podražila za Din 2.50. Današnja prodajna cena je Din 27.50 na debelo in Din 32—33 na drobno. Pričakuje se še nadaljnja podražitev.

Mlekarški izdelki. Trapistovski sir četrtmastni Din 20, polmastni Din 30, polnomastni 35; polnomastni domači ementalci Din 40, maslo Din 65.

Vinski trg. Splošna stagnacija. Cene neizpremenjene. Dolenjec Din 4.50 do 5.50, štajerske vrste lanske letine 7.50—10. Hrvatska vina stanejo Din 4—5. Isto ceno ima 11—12 odstotni Dalmatince, dočim se plačujejo slabejše vrste 7 do 8 odstotne po Din 2—2.50. V Vrhu notirajo 10 odstotna vina po Din 2.50 do 3.50, 11 odstot. Din 3.50 do 4.50, močnejše vrste po Din 5. — Banaške cene čvrste.

Vinogradniške potrebitine. Popraševanje živahno. Iz Belgrada, Novega Sada, Pančeva in Vrška javljajo pomanjkanje galice, ki se je nekoliko podražila. Cena v Ljubljani Din 9.50 do 9.75. V Londonu se je učvrstila galica v prošlem tednu od 24.8 na 24.90 funtov. Radi nastopa oidijsa se precej povprašuje tudi po žveplu, ki stane Floristella Din 3.25, dvakrat rafinirano blago Din 3.50 do 3.75.

Manufaktura. (Cene na debelo.) Bela kotenina Din 18—21, Molinos 14—21, šifon II. 14—18, I. 20—24, batist šifon 25—30, angl. šifon 16, Madapolan 15—18, češki cefir prima 25—35, cefir B. Spiegler 28—36, cefir enobarvan 19—24, klot II. 27—40, prima 45—60, koton Cosmanos 16.75—19.75, Delain 19.25 do 21.25, Tutankhamen 24—28, tiskovina Enderlin 19—21, rokavina 28, 32—36, hlačevina I. 59—85, II. 32—49.

Lesni trg. Ljubljana, 20. junija. Na domačem trgu slejkoprej nobenih večjih kupčij. Italija se še vedno zelo zanima za naš stavbeni les, predvsem za sortimente slabših vrst, kakor III. in podmerno ozko blago pa proizvodnjo zabojev.

Kot vzrok velikemu povpraševanju po blagu III. vrste navaja italijanski strokovni polmesečnik »Il Legno« v svoji 1. številki, da so se vrnili v lesno trgovino razni trgovci novinci, ki so hoteli konkurirati s starimi in velikimi trdkami na ta način, da so nakupili velike množine tega blaga ter ga hoteli prodati seve po nižjih cenah za blago I. in II. vrste. Radi tega je povpraševanje po tej vrsti silno naraslo in sporedno z vprašanjem so narasle tudi cene do višine, ki ni več v nobenem sorazmerju z blagom monte ali I. II. Kupci so v zadnjem času uvideli, da jim vsled visokih cen slabejše III. vrste ne konvenira iste nakupovati in se vedno bolj vračajo k nakupu blaga I. in II. vrste. Tako bomo v kratkem času prišli zopet v normalni tir ter lahko prodajali monte in I. II.

Nekam čudno je bilo vendarle, da se je zamoglo v zadnjem času izvoziti toliko blaga III. vrste, kar je znak da naša produkcija in manipulacija že zdavnaj ni na oni višini, na kateri bi morala biti. Tudi nakup okroglega lesa je vsled velike konkurence zelo otežkočen, ker mora producent nakupiti vse od kraja in mu ni mogoča nobena pravilna izbira.

V zadnjem času pride tudi precej vprašanj za stavbeni les boljše kvalitete iz Francije, posebno za ono provenienco Štajerska, t. j. smrekovina I. II. paralelna od 18—40 cm širine. Veliko popraševanje je tudi po madri-erjih v dimenzijah 220.70 mm ter v dolžinah 4 do 8 m z vmesnimi dolžinami od 33 do 83 cm, n. pr. 4 m, 4.33, 4.66, 5 itd.

Zanimanje za bukov rezan les se je v zadnjem času poglobilo, ker je pač sezona za to blago že minila, vendar hočejo večje italijanske tvrdke napraviti obvezne sklepe za dobavo večjih partij za prihodnjo sezono. Bukovi plohi najrazličnejših debelin in dolžin, ako so lepo rezani in izdelani, se še vedno lahko prodajajo po ugodnih cenah in to tak surovi kot parjeni. — Cene za italijanski trg so se gibale v zadnjem tednu naslednje:

Za 1 m³ fco vagon Postojna v Italij. lirah. Jelove deske 12 mm I. II. Lit 240—260. Jelove deske 12 mm I. II. III. Lit 220—230. Jelo-

ve deske 12 mm III Lit 190—200. Jelove deske 18—60 mm I. II Lit 215—230. Jelove deske 18—60 mm I. II. III. Lit 190—210. Jelove deske 18—60 mm III. Lit 170—180. Podmerne deske od 10—16 cm Lit 150—165. Morali I. II. III. Lit 200—220. Tesani les monte Lit 115 do 127. Sortirani tesani les Lit 125—135. Bukovi plohi neparjeni I. II. Lit 250—270. Bukovi plohi parjeni I. Lit 380—400.

g Obrtno industrijska razstava v Sarajevu. V Sarajevu se vrši od 27. junija do 6. julija t. l. pod pokroviteljstvom N. Vel. Kralja Aleksandra obrtno-industrijska razstava, katere namen je, nuditi čim popolnejšo sliko obrtne in industrijske podjetnosti v Bosni in Hercegovini. Razstava bo vsebovala sledeče glavne skupine: Domača industrija, proizvođa obrtništva, vajiška dela, industrija, izdelki strokovnih institucij, dela umetnikov, slikarjev in rezbarjev. Za posetnike je zagotovljen popust na železnih kraljevine SHS.

g Gospodarsko zblizanje Holandije in Jugoslavije. Kakor poročajo, se je v Amsterdamu osnovala družba »Holandija—Jugoslavijac« za gospodarsko zblizanje.

g Obtok bankovcev v Češkoslovaški se stalno manjša. 15. t. m. je znašal samo 7 milijard 708 milijonov Kč. Dopusten je bil istočasno obtok bankovcev v znesku 10 milijard 798 milijonov Kč. Potemtakem je bil resničen obtok manjši od dopustnega za 3 milijarde 89 milijonov Kč.

g Tržaški promet. Železniški promet je dosegel v marcu letos 280.000 ton napram 230.000 tonam marca 1913., pomorski promet 300.000 ton napram 270.000 tonam v marcu leta 1913. Celokupni promet v marcu letos je bil torej za 16 odstot. močnejši kakor pred vojno. Od prvega četrtletja 1923. do prvega četrtletja je tržaški promet z Avstrijo napredoval za 123 odstotkov, z Jugoslavijo za 44 odstotkov, z Češkoslovaško za 390 odstotkov in z Nemčijo za 227 odstotkov. Med tem, ko je marca 1. 1913. prišlo in odšlo iz Trsta po železnici dnevno 753 vagonov, je sedaj dnevno število vagonov povprečno 931. Tudi ladijski promet se vedno bolj razvija.

g Cepljenje perutnine zoper difterijo (dario). Naša perutninarstva dvorišča obiskujejo čisto nalezljive bolezni. Čim večja je kurja družina, tem večja je nevarnost kaznega obolenja, ki v zadnjem času vedno pogostejše nastopa. — Uspešno cepljenje perutnine proti tifusu in koleri je dalo pobudo intenzivnejšemu študiju zelo nevarne kurje davice — difterije, katero se je do sedaj pač preprečevalo s cepljenjem, a ne vedno z uspehom. — Dva Francoza: profesor L. Panisset iz Alforta in Jean Verge sta po dolgem raziskovanju našla za nesljivo in uspešno sredstvo zoper kurjo davico. — Pri raziskovanju sta opazila, da oboli perutnina na davici in obenem tudi na kurji koleri, znaki obolenosti so bile vnete sluznice in tvorba malih oteklín na roži in bradavicah. Nadaljna opazovanja so pokazala, da žival, ki je imela te bolezenske simptome, pa je bolezen prebolela, ostane vna šest do osem mesecev pred novim okuženjem. S tega vidika sta imenovana pričela iskati primerno metodo cepljenja. Cepivo sta si pripravila iz perutnine, obolele na kozah, ki se je izkazalo kot najboljše. Serum, ki se primerno razredči, se vcepi živali v rožo ali v kožnate izrastke na vratu. Cepljenje povzroči mal tvor, ki ostane izoliran in katerega razvoj zadostuje, da je žival približno šest mesecev varna pred novim obolenjem.

g Slavenska banka nam poroča, da ni kupila konfekcijske tovarne »Jugoslav. Lloyd« v Mariboru in se za nakup sploh ni intesirala.

Cerkveni vestnik.

SPORED

procesije sv. Rešnjega Telesa v mestni župni sv. Jakoba v nedeljo dne 22. junija.

Ob 8. sv. maša. Takoj po maši se začne pomikati procesija v temle redu:

1. Salezijanski gojenci na Rakovniku z zastavo.
2. Osnovna šola na Prulah.
3. Osnovna dekliška šola pri sv. Jakobu.
4. Župno bandero; za njim a) moški, b) ženske.
5. Dekliška Marijina družba z zastavo.
6. Marijina družba žena z bandomom.
7. Drugo ženstvo s svečami.
8. Dve mali banderci.
- a) Belooblečeni dečki in deklice s svečami
- b) Deklice, ki potresajo.
9. Narodna noša.
10. Orli z naraščanjem.
11. Godba Salezijancev.
12. Pevci.
13. Najsvetejša.
14. Dostojanstveniki.
15. Marijina kongregacija Z. M. B.

Pot procesije je čez most sv. Jakoba p. Bregu, Starem trgu, sv. Florijana ulici, Karlovski cesti, Privozu, Prulah na trg sv. Jakoba.

c Cerkveno odlikovanje. Imenovan je škofjskega duhovnega svetnika Janez Hladnik, župnik v St. Vidu pri Stični.

NI POTREBNO, da Vas muči revmatizem in trganje v križu, ker »Reumatis« odstranjuje bolečine v najkrajšem času. Glavna zaloga za Ljubljano in okolice je lekarna Leustek.

Šolski vestnik.

Sklep šol. leta na meščanski šoli v Ribnici. Dne 17. t. m. je bil sklep šol. leta 1923-24 na tukajšnji meščanski šoli. Konecletni uspeh je povoljen — saj so padli od 100 učencev le 3, toda bil bi gotovo še boljši in bi ne bilo treba nikakih ponavljalnih izpitov, če bi starši kazali več smisla za šolsko in izvenšolsko delo svojih otrok. Ravnotako je tudi z ostalim občinstvom, ki ima mnogokrat polna usta besed o šoli in o njenem napredku, a v praksi izkazuje te besede v nič. Po sv. maši so se zbrali otroci z učiteljskim in povabljeni zastopniki tukajšnjih uradov v telovadnici pri Cenetu, kjer je ravnatelj šole nagovoril zbrane in jim orisal nekoliko trdo šolsko delo in uspehe truda učiteljskega pri tem. Zatem so otroci peli dvo- in triglasne pesmi, nastopili z deklaracijami in igrali prav temperamentno burko »Pri gospodih«. Državna himna je zaključila slavnost, ki je izpadla v splošno zadovoljstvo. Ker je šola odposlala najboljšo izdelke na razstavo v Beograd, zato ni letos priredila nikake razstave doma. Pač pa je včeraj 18. t. m. nastopila mladina pred občinstvom ob 8. zvečer s petjem, deklaracijami in s prej omenjeno igro. Moralni uspeh je popoln, gromotni bi bil lahko boljši. Upam pa, da vse občinstvo brez izjeme pokaže v nedeljo, dne 22. t. m. popoldne ob treh svoje simpatije šoli in mladini, ki igra tedaj še enkrat v korist šolskih knjižnic. Vsako preplačilo dobrodošlo.

Na državnem osrednjem zavodu za žensko domačo obrt v Ljubljani, Turjaški trg 6—II. se bo vršilo vpisovanje učenek za šolsko leto 1924—25 dne 1. in 2. septembra 1924 obakrat od 8. do 12. in od 14. do 17. ure. Učile se bodo sledeče tehnike: klekljane in šivane čipke, belu in pisano vezenje, toledo, filet, biserna dela in kompozicije s posebnim ozidom na narodne motive. Redne učenke morajo biti vsaj 14 let stare in naj prinesejo s seboj krstni list in zadnje šolsko izpričevalo. Vpisnine in šolnine ni. Podrobnejša pojasnila daje zavodovo vodstvo. Razstava šolskih izdelkov se bo vršila ob času letošnjega velesoja od 15. do 25. avg.

Šola v Mostah priredi v nedeljo, 22. t. m. v šolski telovadnici razstavo ženskih ročnih del, risarskih in spisnih izdelkov. Razstava bo odprta od 8. do 12. in od 2. do 6. Vabljeni starši in prijatelji mladine!

Meščanska šola v Vojniku. Vpisovanje v I. razred se vrši v dne 28., 29. in 30. junija t. l. vsakokrat od 8. do 12. ure. Sprejemajo se učenci, ki so z dobrim uspehom dovršili 5. šolsko leto. Javijo naj se v spremstvu staršev oziroma njihovih namestnikov z zadnjim spričevalom in krstnim listom ali izpisom iz krstne knjige. — Ravnateljstvo.

Trgovaška šola v Novem mestu. Vpisovanje za šolsko leto 1924-25 se vrši 28., 29. in 30. junija t. l. med 11. in 12. uro. V I. letnik se sprejemajo: 1. učenec in učenke, ki so dovršili 4. razred srednje oz. 4. ali 3. razred meščanske šole, 2. učenec in učenke, ki so dovršili 3. razred srednje oz. 2. razred meščanske ali 8. razred osnovne šole in napravijo sprejemni izpit za I. letnik trgovske šole. Vpisnina znaša 5 Din, prispevek za učila 10 dinarjev, šolnina pa 75 Din na mesec.

Državna realna gimnazija v Kočevju. Za sprejemni izpit v I. razred se je treba prijaviti dne 29. junija od 9. do 11. ure. Vnanji učenci se lahko zglase tudi pisмено tako, da pošljejo do tega dne po pošti rojstni list in obiskovalno spričevalo, odnosno zadnje šolsko spričevalo z opombo, da je izdano v svrhu vstopa v srednjo šolo. Sprejemni izpit bo 30. junija. Oddaljeni učenci se morejo vpisati tudi še ta dan od 8. do 10. ure. Točno ob 10. bo pisni izpit, ustni pa popoldne po potrebi.

Učenci naj pridejo v spremstvu staršev ali njih namestnikov. — Ponavljati izpit na tem zavodu ali na kaem drugem za šol. leto 1924-1925 ni dovoljeno. — Omejitve glede sprejema deklic več ne veljajo. S prihodnjim šolskim letom se bo otvoril na zavodu na novo VI. razred.

Državna gimnazija v Mariboru. Sprejemni izpiti za prvi razred 1924-1925 se vršijo dne 30. junija t. l. (ponedeljek) od točno 10. ure dalje v gimnaziji. Vpisovanje za te izpite bo v nedeljo, dne 29. junija od 10. ure dalje v ravnateljski pisarni, ali tudi še v ponedeljek tik do 10. ure, ko se izpit prične. Morejo se pa tudi že prej poslati po pošti na ravnateljstvo vpisne listine, to je krstni (rojstni) list, zavodu ali na kakem drugem za šol. leto 1924-končal vsaj 10. leto, nadalje zadnje šolsko, nalašč za sprejem v srednjo šolo prirejeno izpričevalo. Tistim, ki te listine vpošljejo prej, se je treba osebno zgledati šole naravnost k izpitu dne 30. junija. Opomba. Sprejemni izpiti se vršijo tudi 30. avgusta.

Učiteljski vestnik.

Ljubljanska podružnica »Slomškove zvezce« za Ljubljano ima v soboto 21. junija ob 8. popoldne v šentjakovski dekliški šoli občni zbor. — Na občnem zboru predava monsignor Steska. Udeležba obvezna. — Odbor.

Novomeško-šnomaljska podružnica Slomškove zvezce ima v sredo, 25. junija svoje zborovanje združeno z občnim zborom in izletom na Zaplaz pri Čatežu. Peljemo se do Velike Loke, kjer se snidemo od obeh strani. Iskreno vabljeni podporni člani in tovariši (-ice) iz litjske podružnice. — Načelnik.

Prosveta.

pr Gostovanje članov Narodnega gledališča v Ljubljani. Slovenji Gradec: v nedeljo, 22. t. m. ob 3. popoldne: V Ljubljano jo dajmo. V nedeljo, 22. t. m. ob 8. zvečer: Ang. V ponedeljek, 23. t. m. ob 8. zvečer: Tat. Rogaška Slatina: V torek, 24. t. m. ob 8. t. l. V sredo, 25. t. m. ob 8. Vrag. V četrtek, 26. t. m. ob 8.: V Ljubljano jo dajmo. Prevalje: v petek, 27. t. m. ob 8.: Tat. V soboto, 28. t. m. ob 8.: Vrag. Povsod gostujejo člani Nar. gledališča v Ljubljani.

pr Razstava ženskih ročnih del dekliške meščanske šole v samostanu šol. sester d'Notre Dame v Šmihelu pri Novem mestu. Razstava je bila odprta od 12. do 15. junija 1924. Bilo je pa za ogled tako mnogobrojne razstave še premalo časa, ker se je ljudi kar trlo. Razstava je bila svojevrstna senzacija. Ljudem je bilo nerazumljivo, kako morejo narediti gojenke poleg drugega šolskega dela v teku tako kratkega časa toliko in tako raznovrstnih finih reči. Na razstavi ni manjkalo niti ene vrste vezenin od priproste ružavega platna in navadnega sukanca do najfinejših svile. Bila so na razstavi ročna dela za salon, navadno sobo, spalnico in kuhinjo: najrazličnejši zastori, prti, blazine in pregrinjala. V lepi vrsti so bila zastopana dela za posebne slučaje: velikonočni prti (za jerbese) za hišne obhajilne mize in oltarje. Dalje razno cerkveno perilo in v najfinejši izdelavi 2 plaščke za ciborij. Vsa ta dela so bila izvršena v belem ali pisanem vezenju z navedno in najfinejšo svilo, preprežena z narodnimi motivi. Kot majhen umetniški velesoj je tvoril razstavo oddelek oblek. Videti je bilo vseh vrst moškega in ženskega spodnjega perila v belem vezenju, ter 70 ženskih narodnih oblek z zavijačkami in belimi predpasniki, ki so jih gojenke same sešile po načrtih sestre učiteljice. Te narodne noše so bile letos upeljane kot nekaj poletni kroj za notranje gojenke. Poleg tega so bili

na razstavi najrazličnejši vzorci čipk in kvačk ter rizbe iz vseh panog ženskega ročnega dela, ki bodo gojenkam služili doma za nadaljnje delo. Poseben oddelek so tvorili izdelki iz gline: namizno sadje, obtežilniki za pisma, grmska kmetijska šola z vrtom, mlin ob Težki vodi, »Rdeča kapica«, dežela palčkov ter spalna soba z izrezljanim, belolakiranim pohištvom in slikami. Ta del je nosil na sebi dober kos kiparske umetnosti s precej izrazitim znakom ekspresionizma. Najbolj je premetilo ljudi sadje: Nekateri so izpraševali, če so jabolka in hruške že letošnji pridelek. Razstava pa za obilico ni zaostajala po lepi dovršeni izpeljavi. Vsak vbojclaj na vezeninah je pričal, da je v tem delu skritega obilo tihega in skrbnega dela, marljivosti in ljubezni. Tudi celotna slika razstave je naredila na obiskovalce ugoden vtis. Razstava je živo govorila o ljubezni sester učiteljic, ki žive samo za napredek slovenske mladine in občinstvo je bilo samostanu hvaležno za tako lepo razstavo in je zavidalo otroke, ki se vzgajajo v tako skrbnih rokah.

Naznanila.

Frančiškansko prosvetno društvo se udeleži jutri 22. junija procesije sv. R. T. pri farni cerkvi Mar. Oznanjenja. Ker društvo nima svoje zastave, se člani porazdele med procesijo. Pričetek procesije ob 8. uri zjutraj.

Kresni večer v restavraciji in kavarni »Zvezda« priredi »Atene« v prid društvenim svrham. Godba, kolo sreče i. t. d. »Atene« je v najlepšem razmahu. Sportna igrišča so polna mladine, ortopedski zavod tik pred otvoritvijo, otroško igrišče se otvori s početkom počitnic. Priprave, vzdrževanje prostorov — vse kliče po dohodkih. Pridite vsi, ki ljubite mladino, da ji v veselju in zabavi pomagate!

Veselicu v prid vojnim žrtvam priredi Podružnica združenja vojnih invalidov na Vrhniki dne 22. junija 1924, v slučaju slabega vremena pa 29. junija 1924 na vrtu g. Kočevarja na Vrhniki. Pričetek bo po prihodu popoldanskega vlaka. Spored je zelo vabljiv in zabaven. Med drugim bo tudi srečolov z bogatimi dobitki, šaljiva pošta, licitacije, godba itd. Preskrbljeno bo za dobro in ceneno pijačo in jedilo. Pričakuje se mnogobrojne obiske od strani domačega in stranskega občinstva. Kdor se hoče par uric res nepriljeno zabavati, naj pride na invalidsko veselico na Vrhniko.

Turistika in sport.

Aljažev klub SPD v Mariboru naznaja vsem prijateljem naših lepih planin, da bo od 22. junija naprej vsako nedeljo ob deseti uri sv. maša pri sv. Anehu na Pohorju in od 29. junija naprej ob osmih sv. maša tudi na Urški gori. Nedeljskim izletnikom se nudi tako najlepša prilika, da združijo uživanje narave s češčenjem božjim. Vsaka večja družba, ki želi imeti sv. mašo v nedeljo na kaki drugi primerni izletni točki (kapela pod Ojstrico, Kozjak itd.), se naj obrne tozadevno vsaj 14 dni poprej na Aljažev klub, Maribor, Koroševa cesta 12., ki bo po možnosti ustregel vsaki taki prošnji. Clanske izkaznice se dobivajo v Mariboru pri odbornikih Aljaževskega kluba in v Celju pri g. katehetu A. Cafuta. Članarina znaša letno 10 dinarjev.

Turistom in izletnikom. Naznanjamo, da se otvorita v nedeljo, dne 22. junija Koča pri Triglavskih jezerih in Triglavski dom na Kredarici. — Osrednji odbor SPD.

Slovensko planinsko društvo v Ljubljani naznanja, da se vrši III. izredni občni zbor dne 26. junija v restavraciji »Pri Levu« v

Ljubljani, Gosposvetska cesta. Dnevni red: Proračun za leto 1924. Slučajnosti. — Osrednji odbor SPD.

Rokometna tekma Atena: Ilirija. — Ženski rokomet, ki se je tudi pri nas udomačil pod izvirno češko besedo »hazena« je letos zelo nazadoval. Med tem ko je Ljubljana še pred dvema letoma prednjačila v tem idealnem ženskem sportu, so nekateri klubi to pogo nenadoma docela opustili. Letošnjo sezono nismo imeli v tej panogi niti ene javne prireditve, le Ilirija je enkrat uspešno nastopila v Čakovcu. — V nedeljo, 22. t. m. se vendarle sestane v prijateljski tekmi družini Atene in Ilirije. Tekma se vrši na prostoru Atene ob glavnem dvoredu ob 10.30 dop. Hazena Atene je porabila pomladno sezono za intenziven trening ter ima upanje, da bo Iliriji enakovreden protivnik.

Gradjajanski SK (Zagreb): Ilirija. V nedeljo 22. t. m. se vrši na sportnem prostoru Ilirije nogometna tekma, ki bo sigurno zbudila veliko zanimanja. Sestane se prvi B moštvi jugoslov. prvaka Gradjajanskega SK iz Zagreba in slov. prvaka SK Ilirije. Tekma se prične ob 17.30, predigra med Hermesom in Slovanom se prične ob 16. uri.

Prvenstvena tekma Primorje: LASK se vrši jutri ob 10.30 na igrišču Ilirije. Tekma je za končni placement prvenstvene tabele II. razreda in za napredovanje v I. razred odločilne važnosti. Rezervni moštvi nastopila ob 8.45.

S. K. »Krakovo«: S. K. »Mladika«. Vse ljubitelje mladine, vse mlade športnike, vabimo na prijateljsko nogometno tekmo, ki se bo odigrala v nedeljo popoldne ob 6.15 v Mladinskem domu. — Opomnimo pa, da naj pridejo vsi člani S. K. »Mladike« vsaj četrt ure pred tekmo. Danes dne 21. t. m. po nauku sestane vseh članov S. K. »Mladike«.

Poizvedovanja.

Našel se je damski slavnik. Izgrubito-ljica naj se oglasi v upravi »Slovenca«.

Izgubila se je v sredo ob 5. uri pop. denarnica s srednjo vsoto denarja od Stritarjeve ulice do trgovine Dolene v Wolfovi ulici. Pošten najditelj se prosi, da jo odda v zavod sv. Marte, Streliška ulica.

Kar Vi potrebujete, je Elzafluid. To pravo domače sredstvo prežene Vaše bolečine! Poizkusna pošiljka 27 Din. Lekarnar Eug. V. Feller, Donja Stubica, Elza trg št. 134, Hrv.

Nosite
samo

BERSON

gumi pete in potplate. Dajo elastično hojo, so cenejše in obdržijo Vaše čevlje trajne.

James Oliver Curwood: 46

Kazan, volčji pes.

(Kanadski roman.)

(Konec.)

Kazan je zavonjal njen skoraj izginuli duh nato se je pa vlegel v grmovje in jokal je zaspal. Njegova bolest se je med spanjem še povečala in spó je ječal kot dete. Nato se je pa pomiril, druga slika se je naenkrat pokazala v njegovih možganih in komaj se je začelo daniti, je nadaljeval svoj tek v ravni črti.

V tem času pa sta se v zlatih jesenskih solnčnih žarkih mož in žena, spremijana od deteta, vozila po reki navzgor proti Sun-Rocku. Na kolenu reke sta prvič zapazila nad vrhovi smrek strmo pečino, ki sta jo dobro poznala.

Mlada žena je bila bleda in shujšana in njena lica, ki so izgubila prejšnjo barvo, so se komaj vidno spet začela rdečiti pod vplivom svežega zraka. Civilizacija in šestmesečno bivanje v mestu sta jo napravila tako slabokrvno.

»Jeanne,« je dejal mož, »moja draga Jeanne, mislim, da so zdravniki imeli prav, ko so mi svetovali, naj te vzamem seboj na novo lovsko letino v tej krasni in divji naravi, kjer si s starim očetom prebila mladost in brez katerega ne bi mogla živeti. Ali si sedaj srečna?«

Mlada žena se je začela smejati. In ko se je čoln približal dolgemu polotoku iz belega peska, ki se je od brega razprostil v reko, je dejala:

»Ali se spominjaš? Tukaj nas je za-

puštil naš stari prijatelj, spoznam mesto. Njegova zapuščenca tovarišica, slepa volkulja je stala na pesku in ga klicala. Tedaj pa je skočil v vodo... Rada bi vedela, kaj se je zgodilo z njima in kam sta šla... Sedaj bomo pa kmalu tu.«

Stara kočja je bila še vedno na mestu, kot sta jo zapustila Jeanne in njen soprog. Samo divja trta jo je vsa preraščala in rastline so rastle visoko okoli nje.

Ganjena sta bila, ko sta jo odprla. Med tem ko je možak skladal tovore in pasti, je Jeanne urejevala stanovanje in mala Jeanne, ki je postala ljubka deklica, je veselo skakljala in prepevala.

Ko se je zvečerilo in je mala Jeanne, utrujena od dolgega potovanja že spala, sta se Jeanne in njen soprog vsedla na prag kočje, da uživata zadnjo lepoto teh večernih dni, katerim kmalu sledi ostra zima.

Nenadoma sta se oba stresla.

»Ali si čula?« je dejal mož mladi ženi, kateri je gladil svilnate lase.

Čelo Jeannino se je pordečilo in njene ustnice so še bolj rdeče žarele.

»Da, čula sem,« je dejala in glas se ji je tresel.

»To ni njegov glas. To je bil klic, kot ga je bila izustila slepa volkulja na peščenini«

Soprog ji je prikimal.

Tedaj pa je Jeanne nervozno prišla roko svojega soproga.

»Brez dvoma,« je nadaljevala, »sta še vedno tu ali pa sta se vrnila, kot midva.«

Nato, po molku:

»Čuj me, dragi prijatelj! Ali mi hočeš obljubiti, da letošnjo zimo ne boš niti stre-

ljal, niti lovil volkov. Če bi se nesreča zgodila eni teh ubogih živali, bi se ne dala potolažiti.«

Mož ji je odgovoril:

»Isto sem si mislil sam... Da, obljubljam ti!«

Noč se je naredila in zvezdice so se začele bleščati na nebu.

V drugič se je začul klic. Dvom ni bil več mogoč. Klic je prihajal naravnost od Sun-Rocka.

»Toda, kaj pa on,« je zamrmrala Jeanne prestrašena, »kje je on?«

V tem trenutku se je temna postava pokazala v noči.

»On je,« je zaklicala mlada žena, »je že tle!«

In že je bil Kazan pri nji, lajal je in skakal in mahal s svojim košatim repom.

»Spoznal te je,« je dejal soprog smeje. Jeanne je gladila žival in prijala veliko kosmato glavo.

Tu se je začul znova žalostni klic, ki je prihajal s Sun-Rocka. Kazan je poskočil, kot bi ga bil kdo udaril z bičem, se je iztrgal iz Jeanninih rok in kot strela izginil v temi.

Mlada žena je bila globoko ganjena. Obrnila se je k soprogu, ki je postal zamisljen in dejala:

»Ali vidiš, da je Bog tudi v Wildu, Bog, ki je dal celo divjim živalim nekako dušo. V brezmejni samoti Velike bele pustinje so živali naši bratje. In zato nam je Bog zapovedal: »Ne ubijaj!«

»Verjame,« predraga Jeanne,« je zamrmral mož, »spoštovati moramo življenje... razen, na žalost, kadar moramo

braniti in hraniti svoje lastno življenje. Tu, kjer smo tako blizu naravi in širnemu nebu, se nam zdijo stvari drugačne kot v velikih mestih.

Nastala je popolna tema. Blesk zvezd je odseval v očeh mlade žene, ki je položila svojo glavo na ramo soproga.

»Ta divji svet je krasen!« je dejala. »Najin stari prijatelj naju ni pozabil, in njej je pa ostal tudi zvest. Upam, da bo včasih prihajal k nam, kot je to delal prej.«

Njene oči so se počasi zapirale... Od daleč pa sta se čula od časa do časa dva glasova, katerima so sledili daljši molki.

Bil je Kazan, ki je lovil z volkuljo Sivko v opalnem svitu lune, ki je vzhajala in obilvala s svojo mehko lučjo doline in gore.

(Prevel dr. B.)

70° C blatne kopelji v Slovaški.

Posebnost: Bolniki se kopljejo neposredno pri izviru in vdihavajo istočasno radij-emanacijo, ki jo izhlapevajo vreli. To je razlog, da se z izredno lepim uspehom zdravijo TRGANJE, REVMA, ISHLAS i. sl. bolezni. Stanovanje in popolna prvovrstna oskrba počeni od Ké 40—. Na češko-slov. železnicih 33% popusta. Dva direktna brzovlaka preko Bratislave. — Pojasnila daje Ravnateljstvo PISTYAN in zastopstvo L. SCHREIBER, Zagreb, kopališča PISTYAN in zastopstvo L. SCHREIBER, Zagreb, Akademski trg 1. 3100

KLJUČAVNIČARSKI

pomočnik, 19 let, izučen vseh del, priden in pošten, išče službe. — Naslov pri upravi pod številko 3536.

Drž. podkovski mojster

želi vstopiti v kako večje podjetje; prevzame tudi delavnico na prometnem kraju z orodjem. Pisma prosi pod Drž. mojster št. 3333 na upravo »Slovenca«.

Sprejme se dobra, spretna GOSTILNIŠKA

kuharica

strednjih let. Plača po dogovoru. — JEMC PAVEL — Breg št. 18, Ljubljana.

Dobro, pridno in pošteno

KUCHARICO

ali OSKRBNICO

IŠČEMO na večje poslastice na deželi za takoj ali 1. julija. — Naslov pri upravi »Slovenca« pod št. 3501.

Monterja

ZA PARNO KURJAVO

(Dampfeisungsmoniteur)

IŠČE tovarna PENKALA

v Zagrebu. 3517

Iščem upokojeno

UČITELJICO

ali boljšo inteligentno vdovo k 2 otrokoma. — Naslov v upravi pod 3519.

Sprejme se boljši zakonski

par na STANOVANJE z

uporabo kuhinje, ev. tudi z

1 otrokom. — Naslov pri

upravi pod številko 3534.

ZNIŽANE CENE za

OTROŠKE VOZICE!

Novi modeli. Poslužite se izdelkov domače tovarne otroških vozičkov in dvokoles »TRIBUNA« F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. — Istotam se dobijo po znižani ceni nova dvokolesa, mali pomožni motorčki, šivali, stroji in pneumatika; sprejemajo se v polno popravilo za emaliranje z ognjen in ponikanje dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni drugi stroji. Prodaja se tudi na obroke. Ceniki franco. 2722

KUPIM nekaj voz dobrega,

sladkega SENA

in SLAME za STELJO.

FRAN POGAČNIK, Ljubljana, Dunajska cesta 36.

Plačam dobro

stare OBLEKE — ČEVLJE — POHIŠTVO itd. Dopisnica zadošča, da pridem na dom. — MARIJA GOLOB, Sv. Jakoba nabrežje 29 — Ljubljana.

PARCELE!

Štiri parcele ugodno naprodaj! Lega krasna, pri Ljubljani. — Naslov pove uprava lista pod številko 3535.

PIANINO

prvovrsten, prodam po ugodni ceni. — Naslov pri upravi pod številko 3533.

ŠIVALNI STROJ

»Singer« (levoročni) prodam takoj. — Naslov pri upravi pod številko 3523.

Gasilski voz

nov, za 16 oseb, na oljate osi, in nov ZAPRAVLJEN. CEK prodaja po ugodni ceni FRANC ISKRA, sedlar — Sap št. 14 — Vrhnika.

PREKLIC.

Podpisani preklicujem vse, kar sem žaljivega govoril o gosp. Francetu Jenko in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

Ljubljana, 17. junija 1924.

PRIJATELJ KAROL.

TRBOVELJSKI

PREMOG in DRVA

dobavlja Družba »ILIRIJA«, Kralja Petra trg 8. — Plačilo tudi na obroke. Tel. št. 220.

Odstopim stanovanje, veliko sobo, kuhinjo ter pritlikline onemu, ki kupi pohištvo. Kje, pove uprava pod številko 3522.

Dostava piva na dom!

PIVO: Unionsko, dvomarčno in črno pivo v zabojčkih po 25 steklenic dostavlja

T. Mencinger

SV. PETRA CESTA 43

VINSKA KLET.

ZAJUTRKOVALNICA.

TELEFON 233.

Na ljubljanskem VELE-

SEJMU se prodaja ali odda v najem majhen, ličen

paviljon

priljubljen za čebelnjak ali stojnico. Cena se izve pri upravi velesejma, Ljubljana

ČRESLO

vsako množino, smrekovo, zdravo, suho, letošnje — kupuje J. LAMPREHT, izvoz lesa — MARIBOR — Slomškov trg št. 16.

LOV

občine Zg. šiška

se bo oddal v najem za do petih let na javni dražbi 25. junija ob 12. uri pri okr. glavarstvu v Ljubljani. — Lovci, ne zamudite bogatega lova v bližini Ljubljane. Zupanstvo obč. Zg. šiška, dne 20. junija 1924.

Naznanilo.

Podpisana tvrdka R. KRIŽNIČ v LOGATCU vljudo naznanja, da je svoj

obrat opustila

ter se vsem cenj. odjemalcem ozir. obiskovalcem najlepše zahvaljuje in bilježi z odličnim spoštovanjem

R. Križnič.

PAPRIKA

Madžarska - sladka, 65 Din kilogram. »Konstantinovič«, Subotica, Senec 32. 3461

V NAJEM IŠČEM

trgovino ali hišo na prometnem prostoru. Ponudbe pod »Plačam takoj« na upravo.

Prvovrstne

premore

po najugodnejših cenah in plačilnih pogojih dobavlja Dom. Čebin trgovina s premogom Ljubljana, Wolfova 1/II.

KLAVIRJE

in HARMONIJE na obroke: Bösendorfer, Förster, Steinway etc. Vse instrumente za bleh- in strah- godbo, strune in žice vseh vrst na debelo in drobno. ALFONZ BREZNIK, Ljubljana, Mestni trg 3 (pri magistratu). Najspodob. tvrdka Jugoslavije.

JERMENA za CEPE

gože, biče (gajle), jermena za čevlje, tržške bičevnike, motvoz (špa), žmis, čevljarsko prejo, čopiče za beljenje in pleskanje ter razne krtice — kupite najceneje v veletrgovini Osvald Dobeč, Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9.

„SLOVENEK“

Dobro je vsikdar naložen denar, ki ga inserent izda

Za oglase

bolj razširjenem dnevniku. Vsak oglas, pa bodisi v veliki ali pa tudi v

najbolj

priprosti uspeh. Vsakomur torej, ki ima kaj naprodaj ali dobaviti, ali pa misli kaj kupiti, je

priporočljiv!

je za vsakega trgovca in obrtnika najbolj primeren list za uspešno reklamo.

v tem med našim ljudstvom po deželi naj-

bolj razširjenem dnevniku. Vsak oglas, pa bodisi v majhni obliki (najmanjši prostor za enkrat samo 5D) zagotovi oglaševalcu gotov

uspeh. Vsakomur torej, ki ima kaj naprodaj ali dobaviti, ali pa misli kaj kupiti, je

ŠOFER

za osebni avto se IŠČE. — Zglasiti se je Beethovnova ulica št. 6, pritličje, desno.

ŽLICE, VILICE,

kuhinjske in žepne nože, jedilno orodje, pince, škarje, žepna ogledala, ustnike za cigarete, pipe-mornarice — merila (pošeti). »Ilirija« in »Jadran« čistilo. — Leščilo, mast in apretura za usnje, olje za šivalne stroje, črnilo in gum-arabikum — na debelo pri tvrdki OSVALD DOBEČ, Ljubljana, Sv. Jakoba trg št. 9. 3154

Miši, podgane,

stenice in ščurki

morajo poginiti, ako uporabljate naša preizkušena sredstva; proti miši in podganam Din 7-80, za ščurke Din 10 za steno Din 10, za molje 6 Din, proti mrčesu 5 in 7-50 Din, mast proti ušem 5 Din, mast proti ušem v obleki 7-50 Din, proti mravljam 7-50 Din, Rotor za čiščenje madežev 7 Din Pošilja po povzetju.

»Artes« kem.

laboratorij, M. Jünker, Zagreb 39, Petrinjska ulica 3/III.

Oglje

BUKOV, dobro žgano, se v večjih partijah ceno prodal — Informacije daje M. Žargi, Kamnik, Majstrova 20.

Priporočamo tvrdko

Josip Peteline

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Najcenejši nakup nogavic, žepnih robcev, brisačk, kloba, belega in rujavega platna, šifona, kravata, raznih gumbov, žlic, vilic, sprehajalnih palic, nahrbtnikov, potrebščin za šivilje, krojače, Solingen in za obrezovanje tri.

NA VELIKO IN MALO.

RESNICA JE IN OSTANE, da napravi najceneje in po najnovšem kroju

OBLEKO

le ANTE PREZELJ, krojač, Gosposvetska cesta 16. 3026

Najbolje plačuje

GOBE

tvrdka

„FRUCTUS“

Tabor 2.

Krasni

so dospeli najnovjši TRAKI, SVILA in modni NAKITI v modni trgovini

T. EGER

Ljubljana, Sv. Petra cesta 2

»SATAN«

najnovjši APARAT za klenje in brušenje KOS — naročite takoj pri IVAN SAVNIK, Kranj. — Cena za 1 komad 60 dinarjev. — Trgovci znaten popust!

Strojno mizarstvo in pogrebno podjetje

MATEVŽ GOGALA na Bledu.

Naznanjam, da je ravnokar došlo večje število KOVINASTIH KRST. Zaloga vsakovrstnih rakev od priprostih do najfinjših, kakor vseh zraven spadajočih predmetov. — V slučaju potrebe se priporočam. — Z odličnim spoštovanjem M. Gogala.

Gospodom trgovcem in slavnemu občinstvu se priporoča tvrdka

FRANC CERAR družba z o. z. tovarna slamnikov in klobukov v Domžalah, Stob 50.

Zaloga v Celju, Gosposka ul. 4. Popravila se sprejemajo vsako sredo pri Kovačevič & Tršan, Ljubljana, Prešernova ulica št. 5.

KUPI SE VEČJA MNOŽINA

smrekovih

ozir. jelovih HLODOV

po možnosti SUHO blago. Ponudbe z navedbo cene franko vagon nakladalna postaja na upravo »Slovenca« pod šifro »HLODI« št. 3502.

Royal Mail Line

Kr. angleška poštno-parobrodna linija.

General. zastopstvo za kraljevino SHS;

Zagreb

Trg L. Šte. 17.

Redni potniški promet Hamburg—Cherbourg—Southampton v Novi Jork in Kanado

Cherbourg—Liverpool—Southampton v Južno Ameriko

Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, San Paolo.

Odprava potnikov 1. 2. 3. razreda. — Kabine 3. raz. z 2 in 4 posteljami Udobnost — Sigurnost — Brzina

Podzastopstva:

Beograd, Karagjergjeva ulica 91. — Ljubljana, Kolo-dvorska 26. — Vel. Bečkerek, Kralja Aleksandra 4.

Brzjavni naslov za vsa gornja podzastopstva »ROYMAILPAC«.

Za Bosno, Hercegovino, Dalmacijo in Črno goro:

Srpska Prometna banka v Sarajevu in Gruziji.

Naslov za brzojavke: Prometna banka.

Dopisovanje v vseh jezikih.

Pozor! Pohištvo Pozor!

PO ZNIŽANI CENI se prodaja: moderne spalnice, jedilnice, kuhinje, pisalne mize ameriškega sistema in drugo pohištvo. Sprejemajo se naročila. — ANDREJ KREGAR, strojno mizarstvo, Vižmarje — št. Vid nad Ljubljano. — Zaloga nasproti postaje Vižmarje. 2850

Agitirajte za naše časopise!

Hranilnica kmečkih občin

v hiši Zadrugne zveze v Ljubljani Dunajska cesta št. 32

Edini puplarno varen zaved kmečkih občin, kjer nalagajo tudi sodišča in občine denar nedoletnih, skrbijencev, preklicancev, ustanov, nbožnih in drugih javnih zakladov, varščin, zapuščin itd.

Hranilne vloge se obročujejo najugodnejše, vezane vloge po dogovoru. — Za varnost vlog jamči 21 večjih kmečkih občin — ustanoviteljic z vsem premoženjem in vso davčno močjo.

Vložne knjižice vseh drugih denarnih zavodov sprejema hranilnica kot gotov denar in se obrestovanje ne prekine. — Vse davke vlog plača zavod sam. — Spekulacija z vlogami izključena, ker je hranilnično poslovanje v smislu pravil pod nadzorstvom vladnega komisarja.

TRGOVSKA BANKA D. D. - LJUBLJANA

Dunajska cesta 4 - (v lastni stavbi)

PODRUŽNICE:

Maribor
Novomesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

KAPITAL IN REZERVE DIN 18,300.000.—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavlj: Trgovska

Telefoni: 139, 146, 458

EKSPOZITURE:

Konjice
Meža - Dravograd